

EURÓPSKA
KOMISIA

V Štrasburgu 22. 11. 2022
COM(2022) 668 final

2022/0393 (NLE)

Návrh

NARIADENIE RADY,

**ktorým sa zavádza trhový korekčný mechanizmus na ochranu občanov a hospodárstva
pred nadmerne vysokými cenami**

Návrh

NARIADENIE RADY,

ktorým sa zavádza trhový korekčný mechanizmus na ochranu občanov a hospodárstva pred nadmerne vysokými cenami

1. KONTEXT NÁVRHU

Týmto návrhom sa vytvára dočasný a presne mierený regulačný nástroj na riešenie extrémnych nárastov cien spôsobených nedostatkami v mechanizmoch cenotvorby na veľkoobchodných trhoch s plynom, ktorý má zabrániť vážnym hospodárskym škodám Únie.

a) Kríza na Ukrajine vedúca k bezprecedentnému nárastu cien a k vážnym hospodárskym škodám.

Bezdôvodná vojenská agresia Ruska voči Ukrajine a jeho zneužívanie energií ako zbrane vyvolali bezprecedentnú energetickú krízu, ktorá postihla predovšetkým Úniu. To viedlo k prudkému rastu cien energií, ktorý naštartoval infláciu a ohrozil našu bezpečnosť dodávok energie. Rusko sa rozhodlo úmyselne prerušiť dodávky a manipulovať s nimi, čo ovplyvnilo európske ceny zemného plynu a rovnováhu tvorby cien na energetických trhoch. Rozhodnutie Ruska zastaviť dodávky cez plynovod Nord Stream 1 a narušiť dodávky do viacerých členských štátov EÚ, sabotáž plynovodov Nord Stream 1 a Nord Stream 2, ako aj potreba nájsť v krátkom čase nové zdroje a trasy dodávok spôsobili, že táto kríza vstúpila do novej fázy. EÚ je rozhodnutá postupne sa celkom zbaviť svojej závislosti od ruských fosílnych palív tak, ako sa uvádza v oznámení Komisie z 18. mája 2022 s názvom „Plán REPowerEU“, a to znížením dopytu, urýchlením zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a nahradením ruského plynu alternatívnymi dodávkami od dôveryhodných partnerov cez energetickú platformu. Podiel Ruska na dovoze plynu cez plynovod z celkového dovozu plynu do EÚ sa už znížil zo 41 % v septembri 2021 na 9 % v septembri 2022.

Trhy hneď od začiatku ruskej agresie voči Ukrajine zareagovali výrazným zvýšením cien plynu, ceny zemného plynu sa vyšplhali do neuveriteľnej výšky a počas celej druhej polovice augusta 2022 zostali na historicky najvyšších hodnotách. Zatiaľ čo ceny v predchádzajúcom desaťročí sa pohybovali v rozpätí od 5 EUR do 35 EUR za MWh, európske ceny zemného plynu dosiahli úroveň, ktoré boli o 1000 % vyššie ako priemerné ceny kedykoľvek predtým v Únii. Ceny termínovaných zmlúv na plyn v holandskom obchodnom uzle TTF (3-mesačné/štvrtročné produkty), s ktorými sa obchoduje na burze ICE Endex¹, dosiahli hodnotu 350 EUR/MWh, pričom cena plynu v TTF na dennom trhu obchodovaného na burze EEX dosiahla 316 EUR/MWh bez výrazných zmien v zobchodovaných objemoch. Ceny v mesačnom predstihu skokovo vzrástli nad 200 EUR/MWh a 26. augusta 2022 dosiahli svoj vrchol na takmer 314 EUR/MWh. V priebehu dvoch nasledujúcich týždňov – od 18. augusta do 31. augusta 2022 – ceny v mesačnom predstihu neklesli pod 225 EUR/MWh. Najvyššiu úroveň dosiahli ceny počas jedného týždňa, t. j. piatich obchodných dní po sebe (od 22. do 26. augusta 2022), keď sa veľmi priblížili k úrovni 265 EUR/MWh alebo ju dokonca

¹ Cenový rozdiel alebo cenové rozpätie merané na základe „spotového TTF EGSI“ Na Európskej energetickej burze (EEX) po odpočítaní priemeru spotových cien LNG v severozápadnej a juhozápadnej EÚ podľa odhadu spoločnosti Platts/S&P Global.

prekročili. V období od 22. do 31. augusta 2022 bol rozdiel medzi spotovými cenami v TTF a cenami LNG² vyšší ako 57 EUR/MWh. V posledných troch dňoch v týždni od 22. do 26. augusta 2022 bol rozdiel medzi spotovými cenami v TTF a referenčnými cenami LNG vyšší ako 58 EUR/MWh. Išlo o bezprecedentné oddelenie cien v TTF od cien LNG, ktoré odrážajú ceny na svetovom trhu. Po dosiahnutí extrémnych úrovní v auguste 2022 ceny v nasledujúcich týždňoch klesli pod 220 EUR/MWh a doteraz túto úroveň neprekročili.

Extrémny skokový rast cien v spomínaných necelých dvoch týždňoch výrazne poškodil európske hospodárstvo. Plyn sa vo veľkom využíva v mnohých odvetviach hospodárstva EÚ – od MSP po veľký priemysel – najmä v odvetviach náročných na plyn, ako sú keramika, sklo, hnojivá, buničina a papier a chemikálie. Príliš vysoké ceny zemného plynu na úrovniach okolo 350 EUR/MWh zaznamenaných v auguste veľmi negatívne ovplyvňujú hospodárstvo Únie, hoci len na krátke obdobie; majú zhubný vplyv na ceny elektrickej energie a zvyšujú celkovú mieru inflácie. Skokový rast cien so sebou prináša majetkové škody a riziká pre odberateľov energie, dodávateľov, ako aj pre bezpečnosť dodávok na trhoch s plynom a elektrickou energiou. Odberatelia museli v plnej miere čeliť extrémnym cenovým špičkám spôsobeným nedostatkami regionálnych kapacít. Pri maximálnej kapacite by ďalšie zvyšovanie cien nemuselo prilákať ďalšie dodávky plynu. Ruská vojenská agresia voči Ukrajine naďalej negatívne ovplyvňuje hospodárstvo celej Únie, čo sa v porovnaní s jarnou prognózou Komisie³ prejaví na nižšom raste a vyššej inflácii. Priemerná ročná inflácia dosiahne podľa očakávaní v roku 2022 historicky najvyššiu úroveň, a to 7,6 % v eurozóne a 8,3 % v EÚ, a následne v roku 2023 klesne na 4,0 % v eurozóne a 4,6 % v EÚ. V (priebežnej) hospodárskej prognóze Únie z leta 2022 sa predpokladá, že ekonomika Únie porastie len o 2,7 % v roku 2022 a o 1,5 % v roku 2023. V eurozóne sa očakáva rast na úrovni 2,6 % v roku 2022, pričom v roku 2023 sa predpokladá jeho spomalenie na 1,4 %. V niektorých krajinách sa ráta s recesiou.

Pri súčasnej nízkej úrovni tokov ruského zemného plynu do Európy, ktorá sa už znížila na 9 % celkového dovozu do EÚ cez plynovody, a vzhľadom na perspektívu, že sa už nikdy nepodarí dosiahnuť úroveň pred vojnou, je situácia na trhoch s plynom a na finančných trhoch v EÚ naďalej problematická. Bezprecedentná zmena dodávateľských a prepravných trás v kombinácii s nástrojmi formovania trhu a tvorby cien, ktoré nie sú stavané na prudké výkyvy dodávok, vystavujú európskych spotrebiteľov a podniky zjavnému riziku ďalších potenciálnych prípadov skokového rastu cien plynu ohrozujúceho chod hospodárstva. Nepredvídateľné udalosti, ako sú nehody, sabotáž plynovodov, ktoré narúšajú dodávky plynu do Európy alebo dramaticky zvyšujú dopyt, môžu ohroziť bezpečnosť dodávok. Napätie a nervozita na trhu vyvolané strachom z náhleho nedostatku budú pravdepodobne pretrvávať aj po tejto zime a aj v budúcom roku, pretože prispôsobenie sa prudkému výkyvu dodávok a vytvorenie nových dodávateľských vzťahov a infraštruktúry zrejme potrvá rok, prípadne dlhšie.

² Cenový rozdiel alebo cenové rozpätie merané na základe „spotového TTF EGSI“ Na Európskej energetickej burze (EEX) po odpočítaní priemeru spotových cien LNG v severozápadnej a juhozápadnej EÚ podľa odhadu spoločnosti Platts/S&P Global.

³ [Letná hospodárska prognóza 2022: vojenská agresia Ruska zhoršuje vyhliadky,](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_4511)
(https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_4511).

b) Zmena pomerov v TTF a na trhu – zmena významu cenových referenčných hodnôt

Systém tvorby cien

TTF (*Title Transfer Facility*) je „uzlom“⁴ alebo „virtuálnym obchodným bodom“ v tzv. vstupno-výstupnom systéme, kde môžu používatelia siete medzi sebou prevádzať plyn. Uzol je obvyčajne riadený prevádzkovateľom prepravnej sústavy alebo iným subjektom na to určeným členským štátom, ktorý spracúva nominácie na prevod vlastníctva plynu medzi sieťovými odberateľmi.

Na účely dodávok do uzlov možno obchodovať s celou škálou produktov, či už virtuálne alebo fyzicky (keď sa vyžaduje dodanie plynu na určité fyzické miesto)⁵. Uzly zohrávajú dôležitú funkciu v stabilite sústavy zemného plynu, pretože umožňujú prepravu plynu medzi účastníkmi trhu, čo znamená, že tvoria jadro trhu s plynom. V Európe existujú rôzne plynárenské uzly, z ktorých najhlavnejšie sú: holandský TTF, nemecký Trading Hub Europe (THE), francúzska burza North (PEG), belgické Zeebrugge (Beach) a ZTP, rakúsky virtuálny obchodný bod (VTP), taliansky Punto di Scambio Virtuale (PSV), český virtuálny obchodný bod (VTP), španielsky virtuálny výmenný bod (PVB) a britský národný výmenný bod (NBP).

Špecifický význam ceny future v TTF pre systém tvorby cien v EÚ

K obchodovaniu v uzloch môže dochádzať buď mimo burzy (transakcie OTC) alebo na burzách, pričom uzol slúži ako miesto dodania pri obchodovaní s plynom medzi portfóliami. Produktom s najlepšou likviditou, pokiaľ ide o TTF, je holandský „TTF Gas Futures“ obchodovaný na burze „ICE Endex“ s dodávkou do jedného mesiaca, zatiaľ čo na tzv. spotovom trhu, t. j. trhu s produktmi do jedného dňa či menej, je trhom s najlepšou likviditou Európska energetická burza (ďalej len „EEX“).

TTF je virtuálny obchodný bod, na ktorý sa vzťahujú spotové a termínované zmluvy. Produkty súvisiace s TTF (t. j. zmluvy s TTF ako miestom dodania) sú k dispozícii na burzách a zvyčajne siahajú od krátkodobých produktov (napr. do jedného dňa, v jednodňovom predstihu, v týždňovom predstihu) až po produkty s horizontom dodania v predstihu niekoľkých rokov. V tejto súvislosti možno hovoriť o týchto rozdielnych trhoch:

Spotové trhy (do jedného dňa a v jednodňovom predstihu) sú miestom, kde si prevádzkovatelia prenosovej sústavy (PPS) fyzicky udržiavajú rovnováhu v sieti, čo je nevyhnutné pre zaistenie bezpečnosti dodávok. Zároveň sú miestom pre fyzicky dodané transakcie, kde účastníci trhu vyvažujú svoje portfóliá plynu na základe zmien v dopyte a ponuke, napríklad v dôsledku poveternostných podmienok alebo preťaženia. Vzhľadom na riziká pre bezpečnosť dodávok a vyváženie denných trhov nie sú predmetom súčasného návrhu.

Trhy s derivátmi, najmä so zmluvami týkajúcimi sa budúcich dodávok plynu (napr. v mesačnom predstihu alebo dlhšie), sú pre plynárenské spoločnosti nevyhnutné na ochranu ich finančných rizík pri nákupe plynu na nestabilných trhoch. Stabilnejšie dlhodobé ceny derivátov sú zároveň cenovými signálmi spoľahlivosti prostredia pre investície do infraštruktúry. Intervencie do derivátov a budúcich trhov môžu mať vplyv aj na finančnú stabilitu.

⁴ Uzol je virtuálny obchodný bod vo vstupno-výstupnej sieti najčastejšie riadený prevádzkovateľom prepravnej sústavy (alebo iným na to určeným subjektom), kde môžu používatelia siete medzi sebou prevádzať plyn.

⁵ ACER(2011) Rámcové usmernenia k výmene plynu v prepravných sústavách.

Agentúry pre oznamovanie cien sledujú činnosť na trhoch v jednoduchom predstihu a uverejňujú indexy vrátane indexov súvisiacich s TTF, na ktoré potom obyčajne odkazuje v zmluvách. Referenčné ceny v TTF v mesačnom predstihu sú tie, na ktoré sa v zmluvách odkazuje pravidelne. Indexy súvisiace s TTF, ktoré sa týkajú ceny spotových alebo termínovaných zmlúv v TTF, sa zase môžu použiť v cenových vzorcoch uvádzaných v zmluvách uzatváraných na dlhšie obdobie. Súvisí to najmä s tým, že TTF bol v posledných rokoch vnímaný ako najspoľahlivejší zástupný ukazovateľ cien plynu na úrovni EÚ, a to aj za hranicami regiónu, ktorý TTF pokrýva.

Burzy majú zvyčajne tzv. strediská na koordináciu ponuky a dopytu, ktoré spravujú riziká protistrán, keďže ide o obchody, pri ktorých protistrana nie je známa.

TTF je v EÚ najlikvidnejším plynárenským uzlom a často využívaným referenčným bodom pre európske ceny plynu, ktorý slúži ako hlavný nástroj obchodu a riadenia rizík pre obchodovanie s plynom v Európe. Indexy TTF sa v posledných rokoch v Európe využívali ako zástupné ukazovatele cien zemného plynu v Európe. Bolo to dané špecifickou geografickou polohou uzla, ktorý prijíma zemný plyn z viacerých zdrojov, vrátane plynu vyrobeného na domácom trhu z ložiska „Groningen“, nórskeho plynu, LNG, ako aj značných objemov z Ruska. Tie sa teraz musia nahradiť dodávateľmi z iných tretích krajín. Účastníci trhu v minulosti používali TTF ako referenčný zástupný ukazovateľ ceny zemného plynu pre celú Európu, takže sa považoval za reprezentatívny pre celý trh. Podľa trhových údajov pripadalo na uzol TTF v prvých ôsmich mesiacoch roka 2022 približne 80 % zemného plynu, s ktorým sa obchodovalo spoločne v Európskej únii a v Spojenom kráľovstve v prvých 8 mesiacoch (rovnaký podiel ako v tom istom období roku 2021). Podľa trhových prognóz sa podiel obchodovania na burze v TTF za prvých 8 mesiacov roku 2022 zvýšil na 70 %. ICE ENDEX a ECC B.V. sú správcami burzy plynu pre holandský trh s plynom.

Dôkazy o nefunkčnosti cenotvorby, ktorá prispieva k nadmernému nárastu cien

Nevyprovokovaná agresia Ruska voči Ukrajine a zneužívanie energií ako zbrane Ruskom majú hlboký štrukturálny dosah na trhy so zemným plynom v Európe, keďže zásadne menia miesto pôvodu dodávok v Európe, ako aj spôsob, akým plyn tečie v rámci EÚ.

Narušenia dodávok z Ruska spôsobili, že podiel plynu z ruských plynovodov na celkovom dovoze potrubného plynu do EÚ klesol v priebehu tohto roka zo 40 % na 9 %. Infraštruktúra potrebná na zabezpečenie nevyhnutných tokov z iných zdrojov ešte nie je k dispozícii. V súčasnosti sa riešia viaceré nedostatky v infraštruktúre tak v prípade potrubného plynu, ako aj LNG, s cieľom prispôsobiť sa novej realite na trhu v súlade s plánom REPowerEU.

V situácii, keď dochádza k prudkým výkyvom dodávok a nové dodávateľské trasy iba vznikajú, je pre mechanizmus tvorby cien pre zvyšok Európy problémom to, že plynárenská sústava v severozápadnej Európe má výrazné obmedzenia infraštruktúry tak z hľadiska potrubnej prepravy (zo západu na východ), ako aj kapacity spätného splynovania LNG. Tieto obmedzenia sa čiastočne podpísali pod všeobecný nárast cien plynu od začiatku krízy. Nedostatky v infraštruktúre v tomto regióne boli jedným z dôvodov, prečo v lete rástol rozdiel medzi cenou future v TTF a cenami LNG na svetovom trhu. Kým cena future v TTF bola v minulosti v mnohých oblastiach Európy vždy dobrým a spoľahlivým zástupným ukazovateľom cien plynu, v iných oblastiach klesala jej spoľahlivosť a jej význam ako referenčnej cenovej hodnoty. To je skôr prípad krajín, ktoré majú ľahší prístup k LNG a k iným zdrojom plynu, ako krajín bez dôležitého prístupu k LNG, v ktorých nedostatok kapacít bráni ďalším dodávkam.

Jasným ukazovateľom nefunkčnosti mechanizmu tvorby cien, ktorý ovplyvňuje celý európsky trh, je skutočnosť, že od apríla 2022 rástol rozdiel ceny future v TTF vo vzťahu k iným

regionálnym uzlom v Európe, ako aj k odhadom cien dovozu LNG profesionálnymi poskytovateľmi indexov (ďalej len „agentúry pre oznamovanie cien“). Za normálnych okolností ako v poslednom desaťročí, keď sa TTF stal najčastejšie využívaným zástupným ukazovateľom ceny zemného plynu v Európe, bol rozdiel medzi TTF a LNG menší či dokonca negatívny. Obrovský rozdiel medzi TTF a inými regionálnymi uzlami zaznamenaný v auguste 2022 je jasným dôkazom toho, že TTF nemusí byť dobrým obrazom situácie na trhu mimo severozápadnej Európy, čo vedie k vysokým cenám, ktoré nezodpovedajú trhovým princípom v celej EÚ. Preto sa rozhodlo o vytvorení novej, spoľahlivejšej referenčnej hodnoty LNG na úrovni Únie, ktorú má pripraviť agentúra ACER do 1. 3. 2023 v nariadení [XXXX/2022]. V období nedostatku na trhu severozápadnej Európy sú ostatné regionálne trhy mimo nej neprimerane ovplyvňované indexáciou zmlúv na TTF.

Nedostatky v infraštruktúre spôsobili významné a bezprecedentné cenové rozdiely medzi cenami v TTF, národnými plynárenskými uzlami a cenami LNG. Kým sa nevyriešia nedostatky v infraštruktúre v severozápadnej Európe, budú aj naďalej ovplyvňovať tvorbu cien a mať tak obrovský a neprimeraný dosah na trhy so zemným plynom a hospodárstvo v Európe. Po dosiahnutí maximálnej kapacity potrubných tokov a terminálov LNG, ktorou sa zaistí bezpečnosť dodávok, bude akékoľvek ďalšie zvýšenie cien nad určité rozpätie globálnych cien plynu, ktoré je nevyhnutné na prilákanie dodávok LNG na kontinent, výsledkom nedostatkov v infraštruktúre, a nie prilákania nového plynu. Túto situáciu môžu obchodníci a energetické spoločnosti využiť na zvýšenie cien, čo môže uškodiť celej Únii.

Preto došlo k situáciám, ako napríklad v posledných dvoch týždňoch augusta 2022, keď ceny zemného plynu dosiahli rekordné úrovne nad 300 EUR/MWh a cena v kontinentálnych uzloch, ako je TTF, stúpala o 70 EUR/MWh nad cenu LNG (t. j. cena v TTF bola podľa priemerného spotového indexu LNG v severozápadnej a juhozápadnej Európe až o 25 % vyššia ako cena LNG). Za týchto okolností možno pochybovať o tom, či je index TTF aj naďalej spoľahlivým zástupným ukazovateľom cien v Európe.

Vzhľadom na úlohu TTF ako zástupného ukazovateľa ceny v zmluvách po celej Európe to viedlo k tomu, že európski odberatelia v krajinách mimo strednej a východnej Európy museli zaplatiť vyššiu cenu aj napriek tomu, že zemný plyn bol na svetových trhoch podstatne lacnejší. V tejto situácii už extrémny nárast cien v TTF, spôsobený najmä nedostatkami v interných kapacitách v strednej Európe, nebol pre mnohých európskych zákazníkov reprezentatívnym a vnímal sa ako nadmerný a neodzrkadľujúci rovnováhu trhu.

Augustový rozdiel medzi TTF a inými regionálnymi uzlami ukazuje, prečo už TTF nemusí byť dobrým odrazom situácie na trhu mimo severozápadnej Európy, ak trhy čelia obmedzeniam v oblasti infraštruktúry. V prípadoch nedostatku na trhu v severozápadnej Európe by zasa boli indexáciou zmlúv na TTF nepriaznivo ovplyvnené iné regionálne trhy (s priaznivejšími trhovými podmienkami) mimo jej územia.

Predpokladá sa, že táto situácia bude pretrvávať aj v roku 2023. Z dlhodobého hľadiska dokážu rozdiely v cenách plynu v regionálnych uzloch vyriešiť veľké investície do prepojení plynovodov a terminálov LNG. Investície do výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkovej elektriny natrvalo zastavia vplyv cien plynu na ceny elektrickej energie a znížia tak tlak na ceny plynu v prípadoch nedostatku. Očakáva sa, že súčasné problémy zmierni najmä nová infraštruktúra LNG, ktorá bude k dispozícii ku koncu tohto roka alebo v prvých mesiacoch roku 2023. Očakávané zníženie rozdielu medzi TTF a inými uzlami EÚ vychádza z plánovaného zavádzania infraštruktúry LNG, ako sú napríklad plávajúce jednotky na skladovanie a spätné splyňovanie, ktoré by mali zlepšiť situáciu v severozápadnej časti EÚ. Preto je opodstatnená iba dočasná intervencia.

Minimálne v nasledujúcom roku je však nevyhnutné zmierniť dočasný vplyv preťaženia v niektorých častiach EÚ zapríčineného obrovskou štrukturálnou zmenou, ktorá ovplyvňuje dlhoročnú rovnovahu pri nahrádzaní pôvodných 40 % zemného plynu prichádzajúceho do Európy v podmienkach, keď ceny v TTF nemusia odzrkadľovať globálne podmienky dodávok a dopytu po plyne. Trhové nástroje slúžiace európskym trhom neboli prispôbené a vyvinuté na riešenie súčasnej situácie na trhu, ktorá sa vyznačuje prudkými výkyvmi dodávok spôsobenými zneužívaním energií ako zbrane Ruskom, preto si musí EÚ za svoj plyn priplatiť. Na takúto krízovú situáciu nebol pripravený ani európsky trh s elektrinou, kde mimoriadne vysoké ceny plynu viedli k vysokým cenám elektrickej energie a priniesli bezprecedentné zisky z inframarginálnych výrobných technológií. V nadväznosti na nariadenie Rady o núdzovom zásahu v záujme riešenia vysokých cien energie, ktoré bolo prijaté 6. októbra 2022, Komisia v súčasnosti pracuje na návrhu, ktorého cieľom bude štrukturálne oddeliť ceny elektriny, a plánuje ho predložiť v prvom štvrtroku 2023.

II. CIELE TOHTO NÁVRHU

Prípady mimoriadne vysokých cien v TTF a ich vplyv na celkovú úroveň cien zemného plynu v Európe viedli na politickej úrovni k mnohým výzvam po okamžitých a dočasných intervenciách.

Európsky parlament vo svojom uznesení z 5. októbra 2022 pod názvom „Reakcia EÚ na zvýšenie cien energií v Európe“ vyzval, „aby sa prijali opatrenia týkajúce sa fungovania TT“ a skonštatoval, „že tieto opatrenia by mohli zahŕňať uplatňovanie mechanizmu zastavenia obchodovania v TTF v prípade nadmerných cenových výkyvov a cenových rozpätí“.

Na neformálnom zasadnutí ministrov energetiky 12. októbra bola Komisia požiadaná, aby navrhla opatrenia na koordináciu úsilia v oblasti solidarity, zabezpečenie dodávok energie, stabilizáciu cenových úrovní a podporu domácností a podnikov, ktoré čelia vysokým cenám energie.

Vo svojom októbrovom návrhu sa Komisia zamerala na riešenie prípadov nadmerných cien zemného plynu a navrhla opatrenie Rady na stanovenie maximálnej dynamickej ceny, za ktorú sa môžu za osobitných podmienok uskutočňovať transakcie so zemným plynom na spotových trhoch TTF. Aby sa zaistilo, že nedôjde k žiadnym negatívnym účinkom, toto opatrenie by malo umožniť mimoburzové obchodovanie s plynom, nemalo by mať vplyv na bezpečnosť dodávok plynu v EÚ a toky v rámci EÚ, nemalo by viesť k zvýšeniu spotreby plynu, ani ovplyvniť stabilitu a riadne fungovanie trhov s energetickými derivátmi.

V záveroch Európskej rady z 20. a 21. októbra 2022 sa vyzvalo na urýchlené predloženie konkrétnych rozhodnutí o určitých dodatočných opatreniach vrátane „dočasného dynamického cenového pásma pre transakcie so zemným plynom, ktorým sa okamžite obmedzia obdobia nadmerných cien plynu“, a to po posúdení vplyvu takéhoto mechanizmu na existujúce zmluvy a zohľadnení vnútroštátnych okolností a rozdielov v energetických mixoch.

Hlavným cieľom mechanizmu korekcie trhu navrhovaného v tomto nariadení je zabrániť prípadom extrémne vysokých cien plynu, ktoré môžu byť čiastočne spôsobené neefektívnosťou mechanizmov tvorby cien. Hlavným cieľom nie je zasahovať do cien, ktoré spravodlivo odrážajú ponuku a dopyt. To preto, že cenové signály sú dôležité na prilákanie dodávok zemného plynu z tretích krajín, ktoré EÚ potrebuje na zachovanie bezpečnosti dodávok energie a hospodárskej prosperity.

III. HLAVNÉ PRVKY TOHTO NÁVRHU

Navrhovaný trhový korekčný mechanizmus vychádza z článkov 23 a 24 návrhu Komisie na prijatie nariadenia Rady o *posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu*

plynu, cezhraničnej výmeny plynu a spoľahlivých referenčných hodnôt cien, ktorý bol predložený 18. októbra 2022 (ďalej len „októbrový návrh“).

V zmysle záverov Európskej rady z 21. októbra 2022⁶ a záruk uvedených v článku 23 ods. 2 októbrového návrhu⁷ je trhový korekčný mechanizmus navrhnutý tak, aby spĺňal dve základné kritériá:

- i) slúžiť ako účinný nástroj proti prípadom mimoriadne vysokých cien plynu a
- ii) aktivovať sa iba vtedy, ak ceny dosiahnu mimoriadne úrovne (v porovnaní s cenami LNG), aby sa zabránilo výrazným narušeniam trhu a prerušeniam zmlúv o dodávkach, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť dodávok.

Prípady z minulosti, ako napríklad mimoriadny nárast cien v auguste 2022, môžu slúžiť ako usmernenia pri stanovovaní cenových úrovní, pri ktorých by sa mal trhový korekčný mechanizmus aktivovať.

Navrhovaný mechanizmus ako taký pozostáva z bezpečnostného stropu pre cenu derivátov v TTF v mesačnom predstihu (ďalej len „cena TTF“), ktorý má kľúčovú úlohu ako referenčná cena na európskom veľkoobchodnom trhu s plynom. Strop sa aktivuje, ak základ ceny v TTF dosiahne vopred stanovenú úroveň a ak zvýšenie cien nezodpovedá podobnému nárastu na svetových trhoch zodpovedajúcemu dennej priemernej cene stanovenej ako priemer odhadu ceny LNG podľa „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)“ a „Daily Spot Northwest Europe Marker (NWE)“, ktoré uverejňuje spoločnosť S&P Global Inc., New York.

V záujme zaručenia okamžitého účinku sa navrhuje, aby sa hodnoty na aktiváciu mechanizmu stanovili vopred v snahe vyhnúť sa zdĺhavým rozhodovacím postupom, ktoré by mohli výrazne oddialiť jeho aktiváciu a plánovaný účinok tlmenia cien. Po splnení podmienok na jeho aktiváciu by sa mal trhový korekčný mechanizmus uplatňovať automaticky.

Bezpečnostný strop pre futures v TTF bol starostlivo navrhnutý tak, aby neovplyvňoval tvorbu cien na iných regionálnych trhoch s plynom. Je to dôsledok toho, že cenové signály z týchto trhov sú menej ovplyvnené súčasnými problémami so spätným splyňovaním a prepravou, ktoré charakterizujú holandský plynárenský uzol a následne aj TTF.

Cieľom tohto nástroja je zmierniť účinok prípadov mimoriadne vysokých cien bez toho, aby sa štrukturálne menila úroveň cien. Udalosti z augusta 2022 môžu slúžiť ako referenčná hodnota na stanovenie miery intervencie.

Z dostupných údajov vyplýva, že v období od 22. do 31. augusta bol cenový rozdiel medzi spotovými cenami v TTF a cenami LNG vyšší ako 57 EUR/MWh. Ceny viazané na nasledujúci mesiac dodávky vzrástli nad 300 EUR. Cieľom trhového korekčného

⁶ Pozri odôvodnenie 18 v záveroch z 20. a 21. 10. 2022:

„Európska rada vyzýva Radu a Komisiu, aby urýchlene predložili konkrétne rozhodnutia týkajúce sa nasledujúcich dodatočných opatrení, ako aj návrhov Komisie, a to po posúdení ich vplyvu predovšetkým na existujúce zmluvy vrátane nezasahovania do dlhodobých zmlúv a so zreteľom na rôzne energetické mixy a vnútroštátne okolnosti: [...]“

c) dočasné dynamické cenové pásmo pre transakcie so zemným plynom, ktorým sa okamžite obmedzia obdobia nadmerných cien plynu, berúc do úvahy záruky stanovené v článku 23 ods. 2 návrhu nariadenia Rady predloženého 18. októbra 2022;“.

⁷ V článku 23 ods. 2 októbrového návrhu sa uvádza, že budúci trhový korekčný mechanizmus musí garantovať tieto záruky: nedotýkať sa mimoburzových obchodov s plynom; nesmie ohroziť bezpečnosť dodávok plynu v Únii; musí závisieť od pokroku dosiahnutého pri plnení cieľa úspor plynu; nesmie viesť k celkovému zvýšeniu spotreby plynu; musí byť vypracovaný tak, aby nebránil trhovým tokom plynu v rámci EÚ; nesmie ovplyvňovať stabilitu a riadne fungovanie trhov s energetickými derivátmi a musí zohľadňovať trhové ceny plynu na rôznych organizovaných trhoch v celej Únii.

mechanizmu by malo byť zabránenie takým mimoriadne vysokým cenám, aké boli v auguste tohto roku.

Strop je navrhnutý tak, aby sa aktivoval iba vo výnimočných prípadoch, keď je potrebné riešiť potenciálne krátkodobé obdobia skutočne nadmerných cien bez toho, aby došlo k zvýšeniu spotreby zemného plynu. Ak sú ceny „nadmerné“, je pravdepodobné, že pružnosť dopytu bude veľmi nízka, preto nemožno očakávať, že by krátkodobé dodatočné zvýšenia cien, ktorým sa predíde aktivovaním stropu, viedli k výraznému zníženiu spotreby. V neposlednom rade cieľom mechanizmu nie je štrukturálne znižovanie cien, ktoré by v prípade jeho prenesenia na konečných spotrebiteľov mohlo viesť k vyššej spotrebe plynu.

Bezpečnostný strop sa bude vzťahovať iba na jeden termínovaný produkt (produkty TTF v mesačnom predstihu). Účastníci trhu budú môcť aj po aktivácii bezpečnostného stropu naďalej obstarávať spotové dodávky plynu v podobe derivátov s dlhšou splatnosťou a mimoburzových derivátov, na ktoré sa mechanizmus priamo nevzťahuje. Preto nemožno očakávať, že by výsledkom aktivácie mechanizmu bol plyn „na prídel“ alebo problémy s bezpečnosťou dodávok.

Súčasťou trhového korekčného mechanizmu sú účinné záruky, ako napríklad vysoké intervenčné stropy, a dôkladné monitorovanie umožňujúce prerušenie mechanizmu v prípade jeho negatívneho vplyvu na bezpečnosť dodávok.

Vzhľadom na možné zmeny v situácii na trhu a aj preto, aby sme dokázali reagovať na možné neúmyselné negatívne dôsledky cenového limitu, boli do návrhu doplnené účinné ochranné opatrenia, ktorými sa zaručí, že mechanizmus môže byť kedykoľvek pozastavený, ak by spôsobil vážne narušenia trhu alebo k nim viedol, a tým ohrozil bezpečnosť dodávok a toky v rámci EÚ. Bezpečnostný strop by sa automaticky deaktivoval, ak by z denných prieskumov vyplynulo, že podmienky na jeho aktiváciu už neplatia. Pri posudzovaní účinkov mechanizmu by sa malo zohľadniť aj dodržiavanie cieľov EÚ v oblasti znižovania dopytu.

IV. SÚLAD S EXISTUJÚCIMI USTANOVENIAMÍ V TEJTO OBLASTI POLITIKY

Európska komisia predložila 23. marca 2022 oznámenie „Bezpečnosť dodávok a dostupné ceny energie: možnosti okamžitých opatrení a príprava na nasledujúcu zimu [COM(2022) 138 final], v ktorom prišla s cieľom zaručiť dodávky plynu za primerané náklady na nasledujúcu zimu a ďalšie obdobie. V oznámení sa ako možnosť, ktorá by prichádzala do úvahy pri zmierňovaní prudkého nárastu cien energie, uvádza stanovenie stropu alebo modulácia ceny plynu regulačnými prostriedkami. V reakcii na eskalujúcu krízu vydala Európska komisia v októbri 2022 oznámenie, v ktorom opätovne potvrdila potrebu riešenia vysokých cien energií cielenými a koordinovanými opatreniami. Komisia v oznámení navrhla zaviesť mechanizmus na obmedzenie cien na hlavnej európskej burze plynu a v TTF, ktorý by sa v prípade potreby. Súčasný návrh trhového korekčného mechanizmu na zmiernenie vplyvu mimoriadne vysokých cien plynu dopĺňa opatrenia stanovené Komisiou v jej oznámeniach.

Týmto návrhom nie sú ohrozené ciele a zásady nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1938 z 25. októbra 2017 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu. V návrhu sa zaručuje, že v prípade stavu núdze na regionálnej úrovni alebo na úrovni celej Únie nebude trhovú korekčný mechanizmus neprimerane obmedzovať tok plynu v rámci vnútorného trhu a neohrozí tak bezpečnosť dodávok plynu v Únii.

Tento návrh je súčasťou súboru opatrení na riešenie súčasnej energetickej krízy, ktoré Rada prijala v posledných mesiacoch.

Návrh nadväzuje najmä na nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 a je v súlade s jeho cieľmi. Predovšetkým zaručuje Komisii možnosť pozastaviť aktiváciu trhového korekčného mechanizmu v prípade, že negatívne ovplyvňuje pokrok dosiahnutý pri plnení cieľa úspor plynu podľa článku 3 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369 alebo vedie k celkovému zvýšeniu spotreby plynu na základe údajov o spotrebe plynu a znížení dopytu od členských štátov podľa článku 8 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369.

Okrem toho vyzdvihuje význam pravidelného a efektívneho monitorovania a podávania správ tak, aby bolo možné posúdiť pokrok, ktorý členské štáty dosiahli pri vykonávaní dobrovoľných i povinných opatrení na zníženie dopytu. Na tento účel a nad rámec opatrení na monitorovanie a podávanie správ stanovených v nariadení Rady (EÚ) 2022/1369 budú musieť členské štáty najneskôr dva týždne po trhovej korekcii Komisii oznámiť, aké následné opatrenia prijali na zníženie spotreby plynu a elektrickej energie, ak Komisia medzitým neprijme rozhodnutie o pozastavení mechanizmu. Zníženie dopytu v celej únii je prejavom zásady solidarity, ktorá je zakotvená v zmluve.

Aby sa zaručilo, že trhová korekcia neohrozí motiváciu pokračovať v znižovaní dopytu, mala by po aktivácii trhového korekčného mechanizmu prísť Komisia s návrhom predĺžiť trvanie cieľov znižovania dopytu stanovených v nariadení Rady (EÚ) 2022/1369 aj na obdobie po 31. marci 2023.

Členské štáty by mali mať možnosť slobodne si zvoliť vhodné opatrenia na dosiahnutie zníženia dopytu. Pri určovaní vhodných opatrení na zníženie dopytu by členské štáty mali zvážiť využitie opatrení uvedených Komisiou v jej oznámení z 20. júla 2022 s názvom „Úspora plynu pre bezpečnú zimu“.

Tento návrh navyše dopĺňa ciele zavedenia mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility na riešenie krátkodobej volatility trhu podľa článku 15 októbrového návrhu, a agentúre ACER stanovuje povinnosť vypracovávať a zverejňovať dennú referenčnú hodnotu LNG pre lepšiu reprezentatívnosť indexov tak, ako sa uvádza v článku 18 októbrového návrhu. Keďže októbrovým návrhom sa zavádza nástroj na obmedzenie extrémnych zmien v krátkom časovom období (prerušenie obchodovania), ktorý však nestačí na riešenie problémov, ako sú tie z augusta 2022, tento návrh dopĺňa októbrový návrh aj v tejto súvislosti.

Súčasný návrh je okrem toho v súlade aj s cieľmi Európskej zelenej dohody, najmä s cieľom zaistiť bezpečné a cenovo dostupné dodávky energie v EÚ tým, že ponúka mechanizmus, ktorý zmierni vplyv extrémne vysokých cien plynu na spotrebiteľov v EÚ a jej členské štáty, a pritom je navrhnutý tak, aby štrukturálne neznižoval ceny, ktoré by v prípade ich prenesenia na konečných spotrebiteľov mohli viesť k vyššej spotrebe plynu.

V. SÚLAD S OSTATNÝMI POLITIKAMI ÚNIE

Návrh je zlučiteľný s ostatnými politikami Únie, najmä s pravidlami týkajúcimi sa politiky vnútorného trhu vrátane pravidiel hospodárskej súťaže a pravidiel týkajúcich sa finančných trhov. Dopĺňa tak nariadenie o infraštruktúre európskych trhov (EMIR), ktorého cieľom je znížiť systémové riziko, zvýšiť transparentnosť na mimoburzovom trhu a zachovať finančnú stabilitu, ako aj nariadenie o rozpočtových pravidlách (napr. MiFID II), v ktorom sa vyžaduje, aby regulované trhy vytvorili súbor mechanizmov na obmedzenie významnej volatility na finančných trhoch a zabránenie chybným obchodným modelom. Návrh neprimerane nezasahuje do zásad práva hospodárskej súťaže. Trhový korekčný mechanizmus je navrhnutý tak, aby sa intervencia obmedzila na tie prípady nadmerných cien, v ktorých už index TTF nie je adekvátnym zástupným ukazovateľom cien presne odrážajúcim dynamiku trhov v Európe.

IV. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

1. Právny základ

Právnym základom tohto dočasného nástroja je článok 122 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“). Opatrenia podľa článku 122 ods. 1 ZFEÚ musia reagovať na núdzovú alebo mimoriadnu situáciu, ktorá spôsobuje vážne ťažkosti v hospodárskej situácii členských štátov, najmä ak ide o vážne ťažkosti v súvislosti s dodávkami energie, ktoré nemožno riešiť bežnými opatreniami. Okrem toho sa opatrenia musia prijímať v duchu solidarity a musia byť iba dočasné.

Tento návrh, podobne ako predchádzajúce dočasné krízové opatrenia, ktoré Rada za posledné mesiace prijala, rieši vážnu hospodársku krízu vyplývajúcu okrem iného z problémov s dodávkami energie. Trhový korekčný mechanizmus má dočasný charakter.

2. Solidarita

Po ruskej vojenskej agresii voči Ukrajine dosiahli ceny plynu neočakávané úrovne s extrémnym nárastom najmä v auguste 2022. Volatilita trhov s plynom, nevídaný nárast cien plynu a mimoriadne zvýšenie cien postihli každý členský štát iným spôsobom. Všetky členské štáty sú však znepokojené nepriamymi účinkami zvyšovania cien, ako sú rastúce ceny energií a inflácia.

Pokiaľ ide o nedostatky v systéme tvorby cien, tie zohrávajú v jednotlivých členských štátoch odlišnú úlohu, pričom zvýšenie cien je v niektorých členských štátoch (napr. v členských štátoch strednej Európy) markantnejšie ako v iných (napr. v členských štátoch na okraji EÚ alebo s inými možnosťami dodávok). Aby sa zabránilo fragmentácii opatrení, ktoré by mohli rozdeliť integrovaný trh EÚ s plynom, treba prijať spoločné opatrenie v duchu solidarity. Je to kľúčové aj z hľadiska zaručenia bezpečnosti dodávok v Únii.

Okrem toho spoločné záruky, ktoré môžu byť potrebné v členských štátoch bez alternatívnych dodávok ako v členských štátoch s viacerými alternatívami, zaisťujú koordinovaný prístup v duchu energetickej solidarity, ktorá bola nedávno schválená ako základná zásada práva EÚ⁸.

Hoci sú finančné riziká a prínosy pre rôzne členské štáty veľmi odlišné, trhový korekčný mechanizmus je kompromisom v duchu solidarity, kde všetky členské štáty súhlasia s tým, že prispievajú k náprave trhu a akceptujú rovnaké obmedzenia tvorby cien aj napriek rozličnej miere nefunkčnosti mechanizmu cenotvorby a finančných vplyvov cien v TTF na hospodárstvo v jednotlivých členských štátoch.

Trhový korekčný mechanizmus by preto posilnil solidaritu Únie pri predchádzaní nadmerným cenám, ktoré sú pre mnohé členské štáty neudržateľné čo i len na krátke časové obdobie. Navrhované opatrenie pomôže zabezpečiť, aby mohli plynárenské podniky zo všetkých členských štátov nakupovať plyn za primerané ceny v duchu solidarity.

3. Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

Plánované opatrenia tejto iniciatívy sú v súlade so zásadou subsidiarity. Vzhľadom na integrovanú povahu trhov s plynom a finančných trhov sú opatrenia na úrovni Únie najúčinnším spôsobom riešenia problému nárastu cien v celej Únii.

⁸ Rozsudok Súdneho dvora z 15. júla 2021, Nemecko/Poľsko, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

Účastníci trhu v EÚ používajú ako referenčný bod TTF, pretože je najlikvidnejším obchodným uzlom, takže bol považovaný za reprezentatívny pre celý trh. Fungovanie trhu a zvlášť fungovanie referenčnej hodnoty TTF ako objektívneho parametra pre odberateľov plynu v celej Európe je však negatívne ovplyvnené vonkajšími faktormi. Preto je na riešenie výnimočných situácií, v ktorých TTF nemôže riadne fungovať ako vhodná referenčná hodnota pre účastníkov trhu v celej EÚ, potrebný koordinovaný prístup na úrovni EÚ.

Vzhľadom na bezprecedentný charakter krízy dodávok plynu a jej cezhraničné účinky sú opatrenia na úrovni Únie opodstatnené, keďže samotné členské štáty nedokážu dostatočne účinne riešiť riziko vážnych hospodárskych ťažkostí vyplývajúcich z prudkého nárastu cien energií a výrazného prerušenia dodávok. Iba opatrenie na úrovni EÚ motivované duchom solidarity medzi členskými štátmi môže zabezpečiť, aby prudký nárast cien energie nespôsobil dlhodobé problémy občanom a hospodárstvu.

Vzhľadom na rozsah, účinky a cieľ tohto opatrenia ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, a preto môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii.

4. Proporcionalita

Vzhľadom na bezprecedentnú geopolitickú situáciu a významnú hrozbu pre občanov a hospodárstvo EÚ je jednoznačne potrebné konať koordinovane.

Zákaz vykonávať operácie s derivátmi TTF s plnením v nasledujúcom mesiaci nad stropom zavedeným týmto návrhom je vhodným prostriedkom na zabránenie takýmto nadmerne vysokým cenám v Európe, a to aj na iných trhoch po celej EÚ.

Ponukové limity sú na obchodovaných trhoch bežným nástrojom na riešenie problému s mechanizmami tvorby cien, ktorý však môže nepriaznivo vplývať na spotrebiteľov. Takýto mechanizmus existuje napríklad na trhoch s elektrinou v EÚ [pozri napr. článok 10 nariadenia (EÚ) 2019/943] a je možné ho vidieť aj na trhoch mimo Únie, okrem iných v USA. Napríklad aj americká burza Chicago Mercantile Exchange (CME), na ktorej sa obchoduje s termínovanými zmluvami podľa indexu Henry Hub, má cenové limity a cenové pásmo. Cenové limity sú maximálnym cenovým rozpätím povoleným pre termínované obchody počas každého intervalu obchodovania.

Tento mechanizmus však nie je určený na intervencie do normálneho vzájomného vzťahu medzi dopytom a ponukou, ani na „zastropovanie“ bežného stanovovania cien. Môže sa aktivovať iba vo veľmi výnimočných prípadoch, keď zvýšenie cien v TTF nesúvisí s cenami na iných burzách, čo by v danej chvíli spochybňovalo ich vhodnosť ako referenčnej ceny.

Trhový korekčný mechanizmus sa aktivuje iba za výnimočných okolností a na prísne obmedzený čas. Nepredpokladá sa, že by to vážne ovplyvnilo likviditu v iných uzloch. So zmluvami v TTF sa na trhoch obchoduje aj na hedžingové účely, cenové limity však môžu účastníkom trhu poskytnúť prehľad o hedžingových stratégiách, aby sa v budúcnosti mohli pred vysokými cenami chrániť. Kontinentálne trhy, ktoré nemajú prístup k LNG, zostali úzko prepojené s TTF, takže akékoľvek cenové obmedzenie TTF bude mať na ich likviditu iba obmedzený vplyv.

Okrem toho sa ponukový limit okamžite deaktivuje, keď tieto výnimočné okolnosti prestanú platiť. Trhový korekčný mechanizmus je navyše vybavený komplexným súborom záruk, ktoré umožňujú pozastavenie mechanizmu v prípade neúmyselného narušenia trhu negatívne

ovplyvňujúceho bezpečnosť dodávok a toky v EÚ. V neposlednom rade opatrenie nemá neprimeraný vplyv na práva účastníkov trhu pokračovať v obchodovaní, pretože obmedzenie obchodovania neovplyvňuje práva účastníkov trhu uzatvárať dvojstranné alebo mimoburzové transakcie.

Intervencia preto neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa politiky, a je preto primeraná. Trhový korekčný mechanizmus je vhodným nástrojom, nevyhnutným a primeraným na dosiahnutie cieľa, ktorým je zmiernenie vplyvu mimoriadne vysokých cien plynu.

5. Výber nástroja

Vzhľadom na rozmer energetickej krízy a rozsah jej sociálnych, hospodárskych a finančných dôsledkov Komisia považuje za vhodné použiť formu nariadenia, ktoré má všeobecnú pôsobnosť a je priamo a okamžite uplatniteľné. Výsledkom by bol rýchly, jednotný a celouijný mechanizmus spolupráce.

V. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

1. Konzultácie so zainteresovanými stranami

Vzhľadom na naliehavú potrebu vypracovať návrh tak, aby ho Rada mohla prijať včas, sa konzultácie so zainteresovanými stranami nemohli uskutočniť.

Napriek tomu sa 7. septembra uskutočnil seminár pre zástupcov členských štátov a zainteresovaných strán venovaný osobitne možnostiam núdzových zásahov na trhoch s plynom.

Neskôr sa 7. novembra 2022 konal seminár s kľúčovými účastníkmi trhu a členskými štátmi, na ktorom sa diskutovalo o trhovom korekčnom mechanizme z hľadiska výberu najvhodnejšieho ďalšieho postupu. K výmene informácií s členskými štátmi došlo aj na zasadnutiach pracovnej skupiny Rady v súvislosti s návrhom Komisie z 18. októbra 2022 na prijatie nových opatrení týkajúcich sa spoločného nákupu plynu, mechanizmov obmedzenia cien a transparentného využívania infraštruktúry, ako aj riadenia dopytu a solidarity medzi členskými štátmi.

Vďaka tomu bolo možné identifikovať vhodné záruky, ktorými sa minimalizujú všetky potenciálne riziká vyplývajúce z mechanizmu.

2. Základné práva

Trhový korekčný mechanizmus je dočasný a aktivuje sa iba v prípade, že budú splnené určité podmienky. Všetko sú to podmienky odrážajúce situáciu, ktorá je škodlivá pre hospodárstvo Únie a jej energetickú bezpečnosť, a preto by sa mala riešiť. Trhový korekčný mechanizmus popritom obsahuje spoľahlivé záruky, ktoré by zabránili vzniku akýchkoľvek problémov s uplatňovaním základných práv. Má v sebe deaktiváciu mechanizmu, ktorý ho ukončí, ak situácia na trhu so zemným plynom už jeho fungovanie neodôvodňuje. Nariadením sa navyše stanovuje možnosť pozastaviť mechanizmus v prípade neúmyselného narušenia trhu aj napriek tomu, že podmienky odôvodňujúce aktiváciu trhového korekčného mechanizmu naďalej pretrvávajú. Komisia je povinná prijať takéto rozhodnutia o pozastavení v prípade neúmyselného narušenia trhu.

Trhový korekčný mechanizmus je preto primeraný a riadne odôvodnený, keďže nemá väčší vplyv na základné práva, ako je sloboda podnikania, ako je nevyhnutné, a to vzhľadom na vplyv, ktorý by na hospodárstvo Únie a jej energetickú bezpečnosť mala nečinnosť.

VI. VPLYV NA ROZPOČET

Vplyv tohto návrhu na rozpočet EÚ sa týka ľudských zdrojov Generálneho riaditeľstva Európskej komisie (GR) pre energetiku.

Tento bezprecedentný mechanizmus zahŕňa úlohy týkajúce sa okrem iných aj fungovania komoditných trhov a bezpečnosti dodávok, ktoré v súčasnosti nepatria medzi úlohy Komisie. Vzhľadom na mieru zodpovednosti, ktorá je s touto úlohou spojená, je nevyhnutné zabezpečiť primeranú spoluúčasť útvarov Komisie a posilniť úlohu GR pre energetiku, najmä pri finančnom monitorovaní a hodnotení trhu (ide o 6 plných pracovných úväzkov). Na zabezpečenie efektívneho vykonávania tejto úlohy bude kľúčová podpora zo strany agentúry ACER pri monitorovaní, aktivácii a pozastavení trhového korekčného mechanizmu. Vplyv tohto návrhu na rozpočet EÚ sa preto týka aj ľudských zdrojov a iných administratívnych výdavkov agentúry ACER (ide o 6 plných pracovných úväzkov).

VII. ĎALŠIE PRVKY

Neuplatňuje sa.

Návrh

NARIADENIE RADY,

ktorým sa zavádza trhový korekčný mechanizmus na ochranu občanov a hospodárstva pred nadmerne vysokými cenami

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 122 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskej centrálnej banky,

keďže:

- (1) Nevyprovokovaná a bezdôvodná vojenská agresia Ruskej federácie voči Ukrajine a bezprecedentné zníženie dodávok zemného plynu z Ruskej federácie do členských štátov ohrozujú bezpečnosť dodávok energie pre Úniu a jej členské štáty. Zneužívanie dodávok plynu ako zbrane a manipulácia trhov Ruskou federáciou formou úmyselného prerušovania tokov plynu zároveň viedli k abnormálnemu nárastu cien energie v Únii. K zvyšovaniu cien a ich volatility prispela aj zmena dodávateľských trás, ktorá viedla k preťaženiu európskej plynárenskej infraštruktúry, potreba nájsť alternatívne zdroje dodávok plynu, ako aj systémy tvorby cien, ktoré nie sú prispôsobené situácii otrasov na strane dodávok. Vyššie ceny zemného plynu ohrozujú hospodárstvo Únie trvalo vysokou infláciou spôsobenou vyššími cenami elektrickej energie, oslabujú kúpnu silu spotrebiteľov, zvyšujú výrobné náklady, najmä v energeticky náročných priemyselných odvetviach, a vážne ohrozujú bezpečnosť dodávok.
- (2) V roku 2022 boli ceny zemného plynu výnimočne nestabilné, pričom niektoré referenčné hodnoty dosiahli v auguste 2022 historické maximá. Mimoriadna úroveň cien zemného plynu zaznamenaná v auguste 2022 bola výsledkom viacerých faktorov vrátane tesnej rovnováhy medzi ponukou a dopytom v súvislosti s dopĺňaním zásobníkov a znižovaním tokov plynovodov, obáv z ďalšieho prerušenia dodávok a manipulácie trhu zo strany Ruska a rovnako tak aj mechanizmu tvorby cien, ktorý nebol prispôsobený takýmto extrémnym posunom dopytu a ponuky a ktorý toto nadmerné zvyšovanie cien ešte viac zintenzívnil. Zatiaľ čo v predchádzajúcom desaťročí sa ceny pohybovali v rozpätí od 5 EUR do 35 EUR za MWh, európske ceny zemného plynu dosiahli úrovne, ktoré boli o 1000 % vyššie ako priemerné ceny kedykoľvek predtým v Únii. Ceny termínovaných zmlúv na plyn v holandskom uzle TTF (3-mesačné/štvrtročné produkty), s ktorými sa obchoduje na burze ICE Endex⁹ dosiahli hodnotu 350 EUR/MWh, pričom na dennom trhu TTF s plynom na burze

⁹ ICE ENDEX je jednou z hlavných energetických búrz v Európe. V prípade plynu poskytuje regulované obchodovanie s futures a opciami pre holandský obchodný uzol Title Transfer Facility (TTF).

EEX sa obchodovalo za cenu 316 EUR/MWh. Nikdy predtým sa ceny plynu nedostali na úroveň, aké sme videli v auguste 2022.

- (3) Po poškodení plynovodu Nord Stream 1 v septembri 2022, ktoré spôsobila pravdepodobne sabotáž, sa nepredpokladá, že by sa dodávky plynu z Ruska do Únie mohli v blízkej budúcnosti obnoviť na predvojnovú úroveň. Európski spotrebitelia a podniky sú naďalej vystavení zjavnému riziku ďalších potenciálnych prípadov skokového rastu cien plynu ohrozujúceho chod hospodárstva. Nepredvídateľné udalosti, ako sú nehody, sabotáž plynovodov, či búrky, ktoré narúšajú dodávky plynu do Európy alebo dramaticky zvyšujú dopyt, môžu bezpečnosť dodávok ohroziť. Napätie a nervozita na trhu vyvolané strachom z náhleho nedostatku budú pravdepodobne pretrvávať i po tejto zime a aj v budúcom roku, pretože prispôsobenie sa prudkému výkyvu dodávok a vytvorenie nových dodávateľských vzťahov a infraštruktúry zrejme potrvá rok, ak nie viac.
- (4) Uzol Title Transfer Facility (ďalej len „TTF“) v Holandsku sa bežne považuje za „štandardný“ zástupný ukazovateľ cien pre európsky trh s plynom. Dôvodom je jeho typicky vysoká likvidita, ktorá je spôsobená viacerými faktormi – okrem iného aj geografickou polohou, čo umožnilo uzlu TTF v období pred vojnou prijímať zemný plyn z viacerých zdrojov vrátane značného objemu z Ruska. TTF ako taký sa vo veľkej miere využíva ako referenčná cena vo vzorcoch oceňovania týkajúcich sa zmlúv o dodávkach plynu a aj ako cenový základ v hedžingových/derivátových operáciách v celej Únii vrátane uzlov, ktoré nie sú priamo spojené s TTF. Podľa trhových údajov pripadalo na uzol TTF v prvých ôsmich mesiacoch roka 2022 približne 80 % zemného plynu, s ktorým sa obchodovalo v Európskej únii a v Spojenom kráľovstve.
- (5) Prevratné zmeny na trhoch s energiou v EÚ od februára 2022 však mali vplyv aj na fungovanie a efektivitu tradičných mechanizmov tvorby cien na veľkoobchodnom trhu s plynom, najmä pokiaľ ide o referenčnú hodnotu TTF. Zatiaľ čo TTF bol v minulosti dobrým zástupným ukazovateľom cien plynu v iných regiónoch Európy, od apríla 2022 sa oddelil od cien v iných uzloch a obchodných miestach v Európe, ako aj od odhadov cien dovozu skvapalneného zemného plynu (LNG), ktoré vykonali agentúry poskytujúce informácie o cenách. Dôvodom je najmä to, že plynárenská sústava severozápadnej Európy má osobitné infraštruktúrne obmedzenia, pokiaľ ide o prepravu plynovodmi (smer západ – východ), ako aj kapacitu spätného splynovania LNG. Tieto obmedzenia sa čiastočne podpísali pod všeobecný nárast cien plynu od začiatku krízy v Európe po tom, čo Rusko začalo zneužívať energiu ako zbraň. Mimoriadne vysoké rozpätie medzi TTF a inými regionálnymi uzlami v auguste 2022 naznačuje, že za súčasných špecifických trhových podmienok nemusí byť uzol TTF dobrým zástupným ukazovateľom situácie na trhu v regiónoch mimo severozápadnej Európy, kde musia trhy riešiť problém s obmedzeniami v oblasti infraštruktúry. Počas prípadov náhleho nedostatku na trhu severozápadnej Európy môžu mať iné regionálne trhy mimo severozápadnej Európy priaznivejšie trhové podmienky, takže sú indexáciou zmlúv na TTF neprimerane ovplyvňované. Zatiaľ čo TTF stále plní svoj cieľ, ktorým je vyvažovanie ponuky a dopytu v severozápadnej Európe, je potrebné prijať opatrenia na obmedzenie vplyvu akýchkoľvek prípadov náhlých mimoriadne vysokých cien TTF na iných regionálnych trhoch v EÚ.
- (6) Na riešenie problémov so súčasnými mechanizmami tvorby cien sú k dispozícii rôzne opatrenia. Jednou z možností pre európske podniky postihnuté súčasnými narušeniami trhu a nedostatkami systému tvorby cien je vyrokovanie nových podmienok v rámci existujúcich zmlúv založených na TTF. Keďže cenové referencie spojené s futures

TTF už nie sú také významné ako v minulosti a nemusia nevyhnutne reprezentovať situáciu na trhu s plynom mimo severozápadnej Európy, niektorí kupujúci by sa mohli snažiť vyriešiť súčasné problémy s tvorbou cien a referenčnou hodnotou TTF formou vyrokovania nových podmienok so svojimi zmluvnými partnermi, a to buď podľa explicitných podmienok zmluvy, alebo podľa všeobecných zásad zmluvného práva.

- (7) V rovnakom duchu môžu dovážajúce spoločnosti alebo členské štáty konajúce v ich mene spolupracovať s medzinárodnými partnermi na tom, aby vyrokovali nové podmienky existujúcich zmlúv o dodávkach alebo sa v ich rámci dohodli na cenových vzorcoch lepšie prispôbovaných súčasnej nestabilnej situácii. Možnosťou, ako znížiť ceny dovážanej energie, je koordinované obstarávanie cez IT nástroj vytvorený podľa nariadenia (EÚ) [XXXX/2022], čím sa následne zníži potreba intervencie na trhu.
- (8) Regulácia finančného trhu už okrem toho zahŕňa určité záruky na obmedzenie prípadov extrémnej volatility – vyžaduje napríklad, aby obchodné miesta zriadili tzv. krátkodobé „prerušenie obchodovania“, ktorým na tento účel obmedzia extrémne zvyšovanie cien na určité hodiny. Mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility zavedený v článkoch 15 až 17 nariadenia Rady (EÚ) [XXXX/2022] prispieva k obmedzeniu extrémnej volatility cien na trhoch s energetickými derivátmi v rámci jedného dňa. Tieto mechanizmy však fungujú len z krátkodobého hľadiska a ich cieľom nie je zabrániť tomu, aby trhové ceny dosiahli určitú nadmernú úroveň.
- (9) Ďalším dôležitým prvkom pri riešení problému extrémnych cien je zníženie dopytu. Zníženie dopytu po plyne a elektrickej energii môže mať na trhové ceny tlmiaci účinok, a preto môže prispieť k zmierneniu problémov s mimoriadne vysokými cenami plynu. Týmto nariadením by sa mal preto v súlade so závermi Európskej rady z 21. októbra 2022 stanoviť účinný mechanizmus, ktorým sa zabezpečí, aby sa tento potenciál zníženia dopytu využíval v čo najväčšej miere a aby aktivácia tohto mechanizmu nevedla k zvýšenej spotrebe plynu.
- (10) Hoci už existujú opatrenia na riešenie niektorých aspektov spôsobujúcich problémy s tvorbou cien na trhoch s plynom, tieto opatrenia nezaručujú okamžité a dostatočne jasné riešenie súčasných problémov.
- (11) Preto je pri transakciách so zemným plynom na derivátovom trhu TTF v mesačnom predstihu potrebné zaviesť s okamžitou účinnosťou dočasný trhový korekčný mechanizmus ako nástroj proti prípadom nadmerne vysokých cien plynu.
- (12) V záveroch Európskej rady z 21. októbra 2022 bol Komisii udelený mandát navrhnúť právny predpis týkajúci sa trhového korekčného mechanizmu, ktorý by mal vychádzať z článkov 23 a 24 návrhu Komisie na nariadenie Rady o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, cezhraničnej výmeny plynu a spoľahlivých referenčných hodnôt cien z 18. októbra 2022 (ďalej len „októbrový návrh“).
- (13) Pri navrhovaní trhového korekčného mechanizmu by sa mali na jednej strane zohľadniť základné kritériá a záruky stanovené v záveroch Európskej rady z 21. októbra 2022 a v článkoch 23 a 24 októbrového návrhu. Na druhej strane by sa mali použiť tak, aby sa zaručilo, že možná aktivácia trhového korekčného mechanizmu bude ukončená, ak už nebudú platiť podmienky odôvodňujúce jeho aktiváciu alebo ak dôjde k neúmyselnému narušeniu trhu.
- (14) Trhový korekčný mechanizmus by mal byť navrhnutý tak, aby spĺňal dve základné kritériá: slúžiť ako účinný nástroj proti prípadom mimoriadne vysokých cien plynu a byť aktivovaný iba vtedy, ak ceny dosiahnu v porovnaní s globálnymi trhmi

mimoriadne úrovne, aby sa zabránilo výrazným narušeniam trhu a prerušeniu zmlúv o dodávkach, čo by mohlo viesť k vážnym rizikám v oblasti bezpečnosti dodávok.

- (15) Intervencia prostredníctvom trhového korekčného mechanizmu by sa mala obmedziť len na riešenie tých najdôležitejších nedostatkov tvorby cien. Jednoznačne najpoužívanejšou referenčnou hodnotou v zmluvách o dodávkach plynu v celej EÚ je zúčtovacia cena derivátov TTF s plnením v nasledujúcom mesiaci. Iné referenčné hodnoty nemajú takéto problémy vyplývajúce najmä z kapacitných nedostatkov v strednej Európe. Mesačnú referenčnú hodnotu TTF používa nielen mnoho obchodníkov pri derivátoch, ale často aj plynárenské dodávateľské podniky v dodávateľských zmluvách. Preto je vhodné obmedziť intervenciu na zúčtovaciu cenu TTF s plnením v nasledujúcom mesiaci.
- (16) Prijatie trhového korekčného mechanizmu by malo vyslať trhu jasný signál, že EÚ nebude akceptovať nadmerné ceny, ktoré vyplývajú z nedokonalkej tvorby cien. Malo by zároveň poskytnúť účastníkom trhu istotu, pokiaľ ide o spoľahlivé limity pre obchodovanie s plynom, a mohlo by priniesť aj významné hospodárske úspory pre podniky i domácnosti, ktoré už nebudú vystavené prípadom náhlych nadmerných cien energie.
- (17) Týmto mechanizmom by sa mal zaviesť bezpečnostný strop pre cenu mesačných derivátov TTF. Uvedený strop by sa mal aktivovať vtedy, ak cena v rámci TTF dosiahne vopred stanovenú úroveň a ak zvýšenie cien nezodpovedá podobnému zvýšeniu na regionálnej alebo svetovej úrovni. Po aktivácii bezpečnostného stropu by sa už nemali akceptovať obchodné príkazy s cenami nad 275 EUR. Strop by mal zostať určitý čas stabilný, aby sa zabezpečila minimálna predvídateľnosť zásahu. Cieľom je vyhnúť sa nevýhodám stropu s dennými zmenami, ktorý by bol pre účastníkov trhu menej transparentný a ťažšie predvídateľný, čím by sa obmedzila ich schopnosť prispôbiť očakávania do budúcnosti. Vopred stanovený bezpečnostný strop umožňuje účastníkom trhu primerane prispôbiť očakávania týkajúce sa budúceho vývoja cien. Trhový korekčný mechanizmus by však mal obsahovať dynamické prvky. Dynamický vývoj na trhu by sa mal zohľadniť prostredníctvom pravidelných preskúmaní a možnosti kedykoľvek deaktivovať ponukový limit. Pri aktivácii by sa malo zohľadniť aj rozpätie medzi európskym spotovým indexom plynu TTF a referenčnou cenou, ktorá sa určuje na základe priemerných odhadov cien LNG viazaných na európske obchodné uzly, ktoré sa môžu v priebehu času meniť.
- (18) S cieľom predísť riziku, že ponukový limit na cenu mesačných derivátov TTF povedie k nezákonnému kolúznemu správaniu medzi dodávateľmi alebo obchodníkmi so zemným plynom, by mali finančné regulačné orgány, Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“) a orgány na ochranu hospodárskej súťaže počas aktivácie trhového korekčného mechanizmu obzvlášť pozorne sledovať trhy s derivátmi plynu a energie.
- (19) Trhový korekčný mechanizmus by mal mať dočasný charakter a mal by sa aktivovať len na obmedzenie prípadov náhlych výnimočne vysokých cien zemného plynu, ktoré zároveň nesúvisia s cenami na iných burzách plynu. Na tento účel by sa mali splniť dve kumulatívne podmienky fungovania trhového korekčného mechanizmu.
- (20) Trhový korekčný mechanizmus by sa mal aktivovať len vtedy, ak zúčtovacie ceny derivátov TTF s plnením v nasledujúcom mesiaci dosiahnu vopred stanovenú výnimočne vysokú úroveň. Skúsenosťami z minulosti, napríklad pri výnimočnom zvýšení cien v auguste 2022, by sa preto malo riadiť aj vymedzenie cenových úrovní, pri ktorých by sa mal trhový korekčný mechanizmus aktivovať. Z dostupných údajov

vyplýva, že v auguste 2022 bol cenový rozdiel medzi spotovými mesačnými cenami TTF a cenami LNG vyšší ako 57 EUR/MWh. Ceny viazané na nasledujúci mesiac dodávky vzrástli nad 300 EUR. Cieľom trhového korekčného mechanizmu by malo byť zabránenie takým mimoriadne vysokým cenám, aké boli v auguste tohto roku.

- (21) Okrem toho by sa mal trhový korekčný mechanizmus aktivovať len vtedy, ak ceny v TTF dosiahnu úroveň, ktoré sú v porovnaní s cenami LNG výrazne a neobvykle vysoké. Ak sa ceny na svetových trhoch zvýšia rovnakým tempom a na rovnakej úrovni ako ceny v TTF, aktivácia trhového korekčného mechanizmu by mohla brániť nákupu dodávok na svetových trhoch, čo by mohlo viesť k rizikám v oblasti bezpečnosti dodávok. Trhový korekčný mechanizmus by sa preto mal aktivovať len v situáciách, keď sú ceny v TTF výrazne a už dlhodobejšie vyššie ako ceny na svetových trhoch. Podobne, ak by sa ceny na svetových trhoch po aktivácii mechanizmu zvýšili a rozdiel oproti cenám v TTF by sa znížil alebo zanikol, mechanizmus by sa mal automaticky deaktivovať, aby sa zabránilo rizikám v oblasti bezpečnosti dodávok.
- (22) Ceny LNG sú vhodným zástupným ukazovateľom vývoja cien plynu na celosvetovej úrovni. Na rozdiel od potrubného plynu sa s LNG obchoduje na celosvetovom trhu. Ceny LNG, napríklad ceny na stredomorských alebo na severozápadných burzách, sú priamo ovplyvnené vývojom globálneho trhu s LNG a sú zvyčajne bližšie k úrovni cien na svetovom trhu než referenčné hodnoty s prevahou potrubného plynu. Ceny LNG na stredomorských alebo severozápadných burzách slúžia ako vhodný ukazovateľ, na základe ktorého sa dá posúdiť, či sú extrémne zvýšenia cien dôsledkom zásadných zmien dopytu či ponuky alebo nefunkčnosti mechanizmu tvorby cien v Únii. Tieto ceny LNG zároveň odrážajú podmienky ponuky a dopytu v Európe lepšie než podobné ceny v zahraničí, napríklad v Ázii alebo USA (pozri napr. „Joint Japan Korea Marker“ alebo „Henry Hub Gas Price Assessment“, obe uverejnené spoločnosťou S&P Global Inc., New York). To znamená, že v porovnaní s LNG dodaným do európskeho systému odrážajú nadhodnotu TTF primeranejšie. Zohľadňovaním európskych cien LNG sa zabráni nepresnému vplyvu špecifických miestnych aspektov ponuky a dopytu na ceny v iných regiónoch sveta (ako Spojené štáty či Ázia). Pri monitorovaní pred možnou aktiváciou mechanizmu a po nej by sa však mal zohľadniť vývoj na iných relevantných organizovaných trhoch mimo Únie. Skutočné spúšťacie faktory na porovnanie cien v TTF a cien LNG by sa mali zvoliť na základe analýzy historických cien a malo by sa v nich zohľadniť rozpätie počas prudkého nárastu cien v auguste 2022.
- (23) Spúšťacími faktormi trhového korekčného mechanizmu by sa malo zabezpečiť, aby mechanizmus korigoval nedostatky trhu a výrazne nezasahoval do dopytu a ponuky a do normálneho stanovovania cien. Ak by strop nebol stanovený na dostatočne vysokej úrovni, mohol by účastníkom trhu brániť v tom, aby účinne zaistovali svoje riziká, keďže by mohlo dôjsť k narušeniu tvorby spoľahlivých cien produktov s dátumom dodania v budúcnosti a fungovania trhov s derivátmi. Ak by sa mechanizmus spustil s cieľom umelo znížiť ceny, a nie napraviť nesprávne fungovanie trhu, malo by to vážny negatívny vplyv na účastníkov trhu vrátane energetických firiem, ktoré by mohli mať ťažkosti pri plnení výziev na dodatočné vyrovnanie a s likviditou, čo by mohlo viesť k platobnej neschopnosti. Niektorým účastníkom trhu (najmä menším) to môže zabrániť v zaistovaní ich pozícií, čo ešte viac zhorší volatilitu na spotových trhoch a môže viesť k vyšším prudkým nárastom cien. Vzhľadom na významný objem obchodovania by takýto vývoj predstavoval zjavné riziko pre hospodárstvo, čomu chce návrh uvedeného opatrenia zabrániť.

- (24) Na zabezpečenie plnej zlučiteľnosti s nariadením Rady (EÚ) 2022/1369 a cieľmi zníženia dopytu stanovenými v uvedenom nariadení by mala mať Komisia možnosť aktiváciu mechanizmu pozastaviť, ak negatívne ovplyvňuje pokrok dosiahnutý pri plnení cieľa úspor plynu podľa článku 3 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369 alebo ak vedie k celkovému zvýšeniu spotreby plynu na základe údajov o spotrebe plynu a znižovaní dopytu od členských štátov podľa článku 8 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369. Tlmiaci účinok na ceny zemného plynu, ktorý môže trhový korekčný mechanizmus spôsobiť, by nemal viesť k umelému stimulovaniu spotreby zemného plynu v EÚ do takej miery, že by poškodzoval potrebné úsilie o zníženie dopytu po zemnom plyne v súlade s cieľmi zníženia dopytu podľa článkov 3 a 5 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369 a článkov 3 a 4 nariadenia 2022/1854. Komisia by mala zabezpečiť, aby aktivácia mechanizmu nespomalila pokrok, ktorý členské štáty dosahujú pri plnení cieľov v oblasti úspor energie.
- (25) S cieľom umožniť Komisii zasiahnuť, ak by sa spotreba plynu a elektrickej energie po korekcii trhu zvýšila, by členské štáty mali okrem existujúcich ohlasovacích povinností týkajúcich sa pokroku pri znižovaní dopytu Komisii osobitne oznámiť, aké opatrenia prijali na zníženie spotreby plynu a elektrickej energie v reakcii na korekciu trhu vzhľadom na cieľ zníženia dopytu po plyne vo výške 15 %, ako sa stanovuje v článkoch 3 a 5 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369, a ciele zníženia dopytu uvedené v článkoch 3 a 4 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1854. S cieľom zabezpečiť, aby korekcia trhu neznížila motiváciu pokračovať v znižovaní dopytu, by Komisia mala zvážiť, či nenavrhne prispôsobiť nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 novej situácii.
- (26) V závislosti od úrovne intervencie môže trhový korekčný mechanizmus zahŕňať finančné, zmluvné riziká a riziká týkajúce sa bezpečnosti dodávok. Úroveň rizika závisí od frekvencie, s ktorou sa mechanizmus aktivuje, a preto môže narušiť normálne fungovanie trhu. Čím nižšia je prahová hodnota pre intervenciu, tým častejšie sa tento mechanizmus aktivuje, a tým je preto pravdepodobnejšie, že sa riziko naplní. Podmienky aktivácie mechanizmu by sa preto mali stanoviť na úrovni spojenej s neobvyklou a mimoriadne vysokou úrovňou mesačnej ceny TTF, pričom by sa zároveň malo zabezpečiť, aby bol mechanizmus účinným nástrojom proti náhlým nadmerne vysokým cenám, ktoré neodrážajú vývoj na medzinárodnom trhu. Nižšia prahová hodnota by mohla vyvolať aktiváciu stropu v situáciách, keď sú zvýšenia cien časovo obmedzené, a preto nevyvolávajú také obavy ako zvýšenie cien zaznamenané v auguste 2022. Koncom decembra 2021 a začiatkom marca 2022 sa mesačné ceny TTF zvýšili len na niekoľko dní a takmer okamžite klesli na východiskovú úroveň bez výraznejších negatívnych dôsledkov pre trhy a spotrebiteľov.
- (27) Je dôležité navrhnuť mechanizmus tak, aby sa nezmenila základná rovnováha zmlúv o dodávkach plynu, ale aby sa riešili prípady náhleho neobvyklého správania sa trhu. Ak sú spúšťacie faktory intervencie stanovené na úrovni, pri ktorej sa napravia existujúce problémy s tvorbou cien, a nemajú v úmysle zasahovať do rovnováhy dopytu a ponuky, riziko zmeny rovnováhy existujúcich zmlúv, ktoré by mohol vyvolať mechanizmus alebo jeho aktivácia, možno minimalizovať.
- (28) S cieľom zabezpečiť, aby mal trhový korekčný mechanizmus okamžitý účinok, by sa mal bezodkladne a automaticky aktivovať ponukový limit bez toho, aby bolo potrebné ďalšie rozhodnutie Agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) alebo Komisie. S cieľom zabezpečiť včasné zistenie možných problémov vyplývajúcich z aktivácie by Komisia mala poveriť ECB a Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ďalej len „ESMA“), aby vydali správu o možných negatívnych účinkoch mechanizmu na finančné trhy.

- (29) Agentúra ACER by mala nepretržite monitorovať, či sú splnené podmienky fungovania trhového korekčného mechanizmu. Agentúra ACER je najvhodnejším orgánom na vykonávanie takéhoto monitorovania, pretože má prehľad o trhoch s plynom a potrebné odborné znalosti v oblasti fungovania trhov s plynom v celej Únii a je už poverená monitorovaním obchodných činností spojených s veľkoobchodnými energetickými produktmi podľa právnych predpisov EÚ. Agentúra ACER by preto mala monitorovať vývoj zúčtovacej ceny TTF s plnením v nasledujúcom mesiacom a európskeho spotového indexu plynu TTF a porovnať tento index s referenčnou cenou, ktorá je určená priemernou cenou odhadov cien LNG viazaných na európske obchodné uzly, aby mohla overiť, či sú splnené podmienky, ktoré odôvodňujú aktiváciu alebo deaktiváciu trhového korekčného mechanizmu. Po aktivácii tohto mechanizmu by agentúra ACER mala každý deň podávať Komisii správu o tom, či spúšťacie faktory odôvodňujúce aktiváciu stále platia.
- (30) Aktivácia trhového korekčného mechanizmu môže mať nežiaduce a nepredvídateľné účinky na hospodárstvo vrátane rizík z hľadiska bezpečnosti dodávok a finančnej stability. Na zabezpečenie rýchlej reakcie v prípade neúmyselného narušenia trhu by sa mali stanoviť účinné záruky, vďaka ktorým bude možné tento mechanizmus kedykoľvek pozastaviť. Ak na základe výsledkov monitorovania agentúry ACER existujú konkrétne náznaky, že bezprostredne hrozí korekcia trhu, Komisia by mala mať možnosť požiadať ECB, ESMA, ACER a prípadne aj Európsku sieť prevádzkovateľov prepravných sietí pre plyn (ďalej len „ENTSOG“) a Koordináciu skupinu pre plyn o stanovisko k vplyvu možnej korekcie trhu na bezpečnosť dodávok, toky v rámci EÚ a finančnú stabilitu, aby Komisia mohla v prípade potreby túto aktiváciu trhového korekčného mechanizmu agentúrou ACER rýchlo pozastaviť.
- (31) Okrem každodenného preskúmania, či sú požiadavky na ponukový limit stále platné, by sa v snahe zabrániť neúmyselným narušeniam trhu mali zahrnúť ďalšie záruky.
- (32) Ponukový limit by nemal mať vplyv na mimoburzové transakcie, pretože ich zahrnutie by vyvolalo vážne problémy s monitorovaním a mohlo by viesť k problémom s bezpečnosťou dodávok.
- (33) Trhový korekčný mechanizmus by sa mal automaticky deaktivovať, ak situácia na trhu so zemným plynom už jeho fungovanie neodôvodňuje. S výnimkou prípadov narušenia trhu by sa mal mechanizmus deaktivovať až po určitom čase, aby sa zabránilo častej aktivácii a deaktivácii. Ak agentúra ACER pri monitorovaní vývoja spúšťacích faktorov mechanizmu zistí, že európsky spotový index plynu TTF už nie je vyšší ako referenčná cena za dostatočne stabilné obdobie, mechanizmus by sa mal automaticky deaktivovať. Deaktivácia mechanizmu by si nemala vyžadovať žiadne posudzovanie agentúrou ACER alebo Komisiou, ale mala by sa uskutočniť automaticky po splnení podmienok.
- (34) Je mimoriadne dôležité, aby sa súčasťou trhového korekčného mechanizmu stal aj účinný nástroj na okamžité pozastavenie bezpečnostného stropu, ak by tento strop viedol k vážnym narušeniam trhu, ktoré majú vplyv na bezpečnosť dodávok a toky v rámci EÚ.
- (35) Keďže je dôležité dôkladne posúdiť všetky záruky, ktoré sa majú zohľadniť pri posudzovaní možného pozastavenia bezpečnostného stropu, tento strop by sa mal pozastaviť rozhodnutím Komisie. Pri prijímaní rozhodnutia, ktoré by sa malo prijať bez zbytočného odkladu, by Komisia mala predovšetkým posúdiť, či pokračujúce uplatňovanie ponukového limitu neohrozuje bezpečnosť dodávok v Únii, či je sprevádzané dostatočným úsilím o zníženie dopytu, či nebráni trhovým tokom plynu

v rámci Únie, či negatívne neovplyvňuje trhy s energetickými derivátmi, či zohľadňuje trhové ceny plynu na rôznych organizovaných trhoch v celej Únii alebo či negatívne neovplyvňuje existujúce zmluvy o dodávkach plynu.

- (36) Trhový korekčný mechanizmus by nemal ohrozovať bezpečnosť dodávok plynu v Únii obmedzovaním cenových signálov, ktoré sú nevyhnutné na prilákanie potrebných dodávok plynu a pre toky plynu v rámci EÚ. Ak by sa aktivoval trhový korekčný mechanizmus, dodávatelia plynu by mohli dodávky zadržať, pretože by chceli maximalizovať zisky predajom až po deaktivácii stropov. V situácii, keď Komisia vyhlási stav núdze v nejakom regióne alebo v celej Únii podľa článku 12 nariadenia (EÚ) 2017/1938 a keď sa musia dodatočne zaviesť netrhové opatrenia, najmä na zabezpečenie dodávok plynu chráneným odberateľom, by trhový korekčný mechanizmus nemal neprimerane obmedzovať tok plynu v rámci vnútorného trhu, pretože by sa tým ohrozila bezpečnosť dodávok plynu v Únii, a preto by sa mal pozastaviť.
- (37) Trhový korekčný mechanizmus by v konečnom dôsledku nemal oslabovať úlohu, ktorú zohrávajú cenové signály na vnútornom trhu EÚ s plynom, a brániť trhovým tokom plynu v rámci EÚ, pretože je nevyhnutné, aby zemný plyn naďalej prúdil tam, kde je potrebný najviac.
- (38) Trhovými korekčnými mechanizmami by sa nemalo neprimerane ohrozovať riadne fungovanie trhov s energetickými derivátmi. Tieto trhy zohrávajú kľúčovú úlohu v tom, že účastníkmi trhu umožňujú zaistiť svoje pozície, a tým zvládať riziká, najmä pokiaľ ide o volatilitu cien. Okrem toho cenové zásahy prostredníctvom trhového korekčného mechanizmu môžu účastníkmi trhu na trhoch s derivátmi spôsobiť značné finančné straty. Vzhľadom na veľkosť trhu s plynom v EÚ môžu mať takéto straty vplyv nielen na špecializované trhy s derivátmi, ale aj významný dominový efekt na iné finančné trhy. Komisia by mala preto mala trhový korekčný mechanizmus okamžite pozastaviť, ak ohrozí riadne fungovanie trhu s derivátmi. V tejto súvislosti je dôležité, aby Komisia zohľadnila dostupné odborné znalosti príslušných orgánov EÚ. Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA) je nezávislý orgán, ktorý prispieva k zabezpečeniu stability finančného systému EÚ, najmä podporou stabilných a usporiadaných finančných trhov, ako sú trhy s derivátmi. Komisia by preto mala zohľadniť správy ESMA o týchto aspektoch. Komisia by okrem toho mala zohľadniť všetky odporúčania Európskej centrálnej banky (ECB) týkajúce sa stability finančného systému v súlade s článkom 127 ods. 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) a článkom 25 protokolu IV k ZFEÚ. Vzhľadom na volatilitu finančných trhov a potenciálne veľký vplyv intervencií na tieto trhy je dôležité zabezpečiť, aby mohla Komisia tento trhový korekčný mechanizmus rýchlo pozastaviť. Správa ESMA a stanovisko ECB by sa preto mali vydať najneskôr 48 hodín po žiadosti Komisie a v naliehavých prípadoch v rovnaký deň.
- (39) Trhový korekčný mechanizmus by mal byť navrhnutý tak, aby riešil len výnimočné zvýšenia cien plynu spôsobené nedostatkami v mechanizme tvorby cien, a ako taký by nemal mať vplyv na platnosť existujúcich zmlúv o dodávkach plynu. Ak však Komisia zistí, že aktivácia trhového korekčného mechanizmu má na existujúce dodávateľské zmluvy negatívny vplyv, mala by jeho uplatňovanie pozastaviť.
- (40) Pri navrhovaní a možnostiach pozastavenia mechanizmu by sa malo zohľadniť, že obchodníci so zemným plynom môžu tento svoj obchod presunúť do regiónov mimo Únie, čím sa účinnosť trhového korekčného mechanizmu zníži. Bolo by to tak napríklad vtedy, keby obchodníci začali obchodovať s plynom mimo burzy, čo by bolo

menej transparentné, nepodliehalo by to až natoľko regulačnej kontrole a hrozilo by pri tom väčšie riziko, že si zúčastnené strany nesplnia povinnosti. To by platilo aj v prípade, keby obchodníci, ktorých zaistenie môže byť trhovým korekčným mechanizmom obmedzené, hľadali možnosti zaistenia v iných jurisdikciách, čo by viedlo k tomu, že zúčtovacia protistrana by musela opätovne vyvážiť hotovostné podkladové pozície v derivátoch tak, aby odrážali ohraničenú zúčtovaciu cenu, čím by sa spustili výzvy na dodatočné vyrovnanie.

- (41) S monitorovaním trhového korekčného mechanizmu by mali Komisia pomáhať agentúra ACER, Európska centrálna banka, orgán ESMA, Európska sieť prevádzkovateľov prepravných sietí pre plyn (ENTSOG) a Koordinácia skupina pre plyn zriadená podľa nariadenia (EÚ) 2017/1938.
- (42) V nadväznosti na prípad korekcie trhu alebo rozhodnutie o pozastavení alebo vzhľadom na vývoj na trhu a bezpečnosť dodávok môže byť vhodné preskúmať podmienky aktivácie trhového korekčného mechanizmu stanovené v článku 3 ods. 2 písm. a) a b). Rada môže preto v tejto situácii prijať na návrh Komisie vhodné zmeny tohto nariadenia.
- (43) Trhový korekčný mechanizmus je nevyhnutný a primeraný na dosiahnutie cieľa nápravy nadmerne vysokých cien plynu v TTF. Všetky členské štáty sú znepokojené nepriamymi účinkami zvyšovania cien, ako sú napríklad rastúce ceny energií či inflácia. Pokiaľ ide o nedostatky v systéme tvorby cien, tie hrajú v jednotlivých členských štátoch odlišnú úlohu, pričom zvýšenie cien je v niektorých členských štátoch (napr. v členských štátoch strednej Európy) markantnejšie ako v iných (napr. v členských štátoch na okraji EÚ alebo s inými možnosťami dodávok). Aby sa zabránilo fragmentácii opatrení, ktoré by mohli rozdeliť integrovaný trh Únie s plynom, treba prijať spoločné opatrenie v duchu solidarity. Je to kľúčové aj z hľadiska zaručenia bezpečnosti dodávok v Únii. Okrem toho spoločné záruky, ktoré môžu byť v členských štátoch bez alternatívnych dodávok potrebnéjšie ako v členských štátoch s viacerými alternatívami, zaistia koordinovaný prístup v duchu energetickej solidarity. Hoci sú finančné riziká a prínosy pre rôzne členské štáty veľmi odlišné, trhový korekčný mechanizmus je kompromisom v duchu solidarity, kde všetky členské štáty súhlasia s tým, že prispejú k náprave trhu a akceptujú rovnaké obmedzenia tvorby cien aj napriek rozličnej miere nefunkčnosti mechanizmu cenotvorby a finančných vplyvov cien v TTF na hospodárstvo v jednotlivých členských štátoch. Trhový korekčný mechanizmus by preto posilnil solidaritu Únie pri predchádzaní nadmerným cenám, ktoré sú pre mnohé členské štáty neudržateľné čo i len na krátke časové obdobie. Navrhované opatrenie pomôže zabezpečiť, aby mohli plynárenské podniky zo všetkých členských štátov nakupovať plyn za primerané ceny v duchu solidarity.
- (44) Vzhľadom na nestálu a nepredvídateľnú situáciu na trhu so zemným plynom, ktorý vstupuje do zimnej sezóny, je dôležité zabezpečiť, aby sa trhový korekčný mechanizmus mohol uplatniť čo najskôr, ak budú splnené podmienky odôvodňujúce jeho aktiváciu. Toto nariadenie by preto malo nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I – PREDMET ÚPRAVY A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

Týmto nariadením sa zavádza dočasný trhový korekčný mechanizmus proti nadmerne vysokým cenám plynu, ktoré nesúvisia s cenami na iných burzách v Únii.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „derivát TTF s plnením v nasledujúcom mesiaci“ je komoditný derivát v zmysle vymedzenia v článku 2 ods. 1 bode 30 nariadenia (EÚ) č. 600/2014 obchodovaný na obchodnom mieste, ktorého podkladovým aktívom je transakcia vo virtuálnom obchodnom bode Title Transfer Facility (TTF), ktorý prevádzkuje spoločnosť Gasunie Transport Services B.V, s najskorším dátumom splatnosti spomedzi derivátov s jednomesačnou splatnosťou obchodovaných na danom obchodnom mieste;
2. „referenčná cena“ je denná priemerná cena odhadu ceny LNG podľa „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)“ a „Daily Spot Northwest Europe Marker (NWE)“, ktoré uverejňuje spoločnosť S&P Global Inc., New York, a denného odhadu ceny vykonaného agentúrou ACER podľa článkov 18 až 22 nariadenia Rady (EÚ) [XXXX/2022].
3. „obchodný bod“ je ktorékoľvek z týchto miest:
 - a) „regulovaný trh“ v zmysle vymedzenia v článku 4 ods. 1 bode 21 smernice 2014/65/EÚ;
 - b) „multilaterálny obchodný systém“ v zmysle vymedzenia v článku 4 ods. 1 bode 22 smernice 2014/65/EÚ;
 - c) „organizovaný obchodný systém“ v zmysle vymedzenia v článku 4 ods. 1 bode 23 smernice 2014/65/EÚ.

KAPITOLA II – TRHOVÝ KOREKČNÝ MECHANIZMUS

Článok 3

Trhový korekčný mechanizmus

1. S cieľom obmedziť prípady nadmerne vysokých cien zemného plynu, ktoré nesúvisia s cenami na iných burzách s plynom, sa od 1. januára 2023 môže aktivovať trhový korekčný mechanizmus pre zúčtovaciu cenu derivátu TTF s plnením v nasledujúcom mesiaci.
2. Trhový korekčný mechanizmus sa aktivuje, ak sú splnené tieto podmienky („prípád korekcie trhu“)

- a) zúčtovacia cena derivátu TTF s plnením v nasledujúcom mesiaci je počas dvoch týždňov vyššia ako 275 eur,
 - b) cena indexu TTF European Gas Spot, ktorý uverejňuje Európska energetická burza (EEX), je o 58 EUR vyššia ako referenčná cena počas posledných 10 obchodných dní pred koncom obdobia uvedeného v písmene a).
3. Ak na základe výsledkov monitorovania agentúry ACER podľa článku 4 ods. 1 existujú konkrétne náznaky, že bezprostredne hrozí prípad korekcie trhu podľa článku 3 ods. 2 písm. b), Komisia požiada Európsku centrálnu banku (ďalej len „ECB“), Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ďalej len „ESMA“) a prípadne Európsku sieť prevádzkovateľov prepravných sietí pre plyn (ďalej len „ENTSOG“) a Koordinačnú skupinu pre plyn zriadenú podľa nariadenia (EÚ) 2017/1938 o stanovisko k vplyvu možného prípadu korekcie trhu na bezpečnosť dodávok, toky v rámci EÚ a finančnú stabilitu, aby Komisia mohla v prípade potreby rýchlo pozastaviť aktiváciu mechanizmu korekcie trhu agentúrou ACER. V stanovisku sa zohľadní aj cenový vývoj na iných relevantných organizovaných trhoch, najmä v Ázii alebo USA, tak ako je vyjadrený v ukazovateli „Joint Japan Korea Marker“ alebo „Henry Hub Gas Price Assessment“, ktoré uverejňuje spoločnosť S&P Global Inc., New York.
4. Ak agentúra ACER na základe informácií, ktoré získa podľa nariadenia (EÚ) č. 1227/2011, vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1348/2014, článkov 18 až 22 nariadenia Rady (EÚ) [XXXX/2022] alebo na základe iných verejne dostupných informácií o trhu, zistí, že nastal prípad korekcie trhu, bezodkladne uverejní oznámenie v Úradnom vestníku Európskej únie, že nastal prípad korekcie trhu („oznámenie o korekcii trhu“), a informuje o tom Komisiu, ESMA a ECB.
5. Pokyny týkajúce sa derivátov TTF s plnením v nasledujúcom mesiaci s cenami nad 275 EUR sa nesmú prijímať odo dňa nasledujúceho po uverejnení oznámenia o korekcii trhu (ďalej len „ponukový limit“).
6. Členské štáty oznámia Komisii, aké opatrenia prijali, aby zabránili rozmachu spotreby plynu a elektrickej energie v reakcii na prípad korekcie trhu a znížili dopyt po plyne a elektrickej energii, s ohľadom na 15 % zníženie dopytu po plyne v zmysle článkov 3 a 5 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369 a na ciele zníženia dopytu uvedené v článkoch 3 a 4 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1854. Toto oznámenie sa vydá najneskôr dva týždne potom, čo došlo ku korekcii trhu, pokiaľ Komisia medzitým neprijala rozhodnutie o pozastavení podľa článku 5 ods. 2.
7. Komisia po posúdení vplyvu ponukového limitu na spotrebu plynu a elektrickej energie a pokroku pri dosahovaní cieľov zníženia dopytu stanovených v článkoch 3 a 5 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369 a v článkoch 3 a 4 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1854 môže navrhnúť aj prispôsobenie nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369 novej situácii.
8. V prípade korekcie trhu Komisia bez zbytočného odkladu požiada ECB o správu o riziku, ktoré nechcené narušenia predstavujú pre stabilitu a riadne fungovanie trhov s energetickými derivátmi.

Článok 4

Monitorovanie a deaktivácia trhového korekčného mechanizmu

1. Agentúra ACER neustále monitoruje, či je splnená podmienka uvedená v článku 3 ods. 2 písm. b), a to na základe informácií, ktoré získa podľa nariadenia (EÚ) č. 1227/2011, vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1348/2014 a článkov 18 až 22 nariadenia Rady (EÚ) [XXXX/2022], a na základe trhových informácií. Agentúra ACER oznámi výsledky svojho monitorovania Komisii na konci každého pracovného dňa najneskôr do 18.00 hod. SEČ.
2. Ak podmienka uvedená v článku 3 ods. 2 písm. b) už nie je splnená počas 10 po sebe nasledujúcich obchodných dní pred koncom mesiaca nasledujúceho po prípade korekcie trhu (ďalej len „deaktivačná udalosť“) alebo neskôr, agentúra ACER bezodkladne uverejní oznámenie v Úradnom vestníku Európskej únie a oznámi Komisii a ESMA, že podmienka uvedená v článku 3 ods. 2 písm. b) už nie je splnená (ďalej len „oznámenie o deaktivácii“). Odo dňa nasledujúceho po uverejnení oznámenia o deaktivácii sa prestane uplatňovať ponukový limit uvedený v článku 3 ods. 4.

Článok 5

Pozastavenie trhového korekčného mechanizmu

1. ESMA, ECB, ACER, Koordinačná skupina pre plyn a ENTSOG neustále monitorujú účinky ponukového limitu na trhy a bezpečnosť dodávok.
2. Na základe tohto monitorovania Komisia prostredníctvom rozhodnutia pozastaví trhový korekčný mechanizmus, vždy keď sa vyskytnú nechcené narušenia trhu alebo zjavné hrozby takýchto narušení, ktoré negatívne ovplyvňujú bezpečnosť dodávok, toky v rámci EÚ alebo finančnú stabilitu (ďalej len „rozhodnutie o pozastavení“). Komisia v posúdení zohľadní najmä to, či pokračujúca aktivácia trhového korekčného mechanizmu:
 - a) ohrozuje bezpečnosť dodávok plynu v Únii, za čo sa považuje najmä prípad, keď Komisia vyhlási stav núdze na regionálnej úrovni alebo na úrovni Únie podľa článku 12 nariadenia (EÚ) 2017/1938, alebo môže viesť k akejkoľvek prídellovej distribúcii plynu;
 - b) nastala počas obdobia, keď na úrovni EÚ nie sú splnené povinné ciele znižovania dopytu podľa článku 5 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369, negatívne ovplyvňuje pokrok dosiahnutý pri plnení cieľa úspor plynu podľa článku 3 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369 alebo vedie k celkovému zvýšeniu spotreby plynu na základe údajov o spotrebe plynu a znížení dopytu poskytnutých členskými štátmi podľa článku 8 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369;
 - c) zabraňuje trhovým tokom plynu v rámci EÚ podľa údajov agentúry ACER z monitorovania;
 - d) na základe správy o vplyve aktivácie trhového korekčného opatrenia vypracovanej ESMA a stanoviska ECB, ktoré si na tento účel vyžiadala Komisia, ovplyvňuje stabilitu a riadne fungovanie trhov s energetickými derivátmi;
 - e) zohľadňuje trhové ceny plynu na rôznych organizovaných trhoch v Únii, a na iných relevantných organizovaných trhoch napríklad v Ázii alebo USA, tak

ako sú vyjadrené v ukazovateli „Joint Japan Korea Marker“ alebo „Henry Hub Gas Price Assessment“, ktoré uverejňuje spoločnosť S&P Global Inc., New York;

- f) ovplyvňuje platnosť existujúcich zmlúv na dodávky plynu vrátane dlhodobých zmlúv na dodávky plynu.
3. Rozhodnutie o pozastavení sa prijme bez zbytočného odkladu a uverejní sa v Úradnom vestníku Európskej únie. Ponukový limit uvedený v článku 3 ods. 4 sa prestane uplatňovať odo dňa nasledujúceho po uverejnení rozhodnutia o pozastavení a na obdobie stanovené v rozhodnutí o pozastavení.
4. ACER, ECB, ESMA, Koordinačná skupina pre plyn a ENTSOG pomáhajú Komisii pri plnení úloh podľa článkov 3, 4 a 5. Správa ESMA a stanovisko ECB podľa odseku 2 písm. d) sa vydajú najneskôr do 48 hodín alebo v naliehavých prípadoch v ten istý deň na žiadosť Komisie.
5. Trhový korekčný mechanizmus sa uplatňuje len dovtedy, kým je účinné toto nariadenie.
6. V nadväznosti na prípad korekcie trhu alebo rozhodnutie o pozastavení alebo vzhľadom na vývoj na trhu a bezpečnosť dodávok môže Rada na návrh Komisie rozhodnúť o preskúmaní podmienok aktivácie trhového korekčného mechanizmu stanovených v článku 3 ods. 2 písm. a) a b). Pred predložením takéhoto návrhu by sa Komisia mala poradiť s ECB, ESMA, ACER, Koordinačnou skupinou pre plyn, ENTSOG a inými príslušnými zainteresovanými stranami.

KAPITOLA III – ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 6

Nadobudnutie účinnosti a preskúmanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie. Uplatňuje sa počas jedného roka odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti. Komisia najneskôr do 1. 11. 2023 vykoná preskúmanie tohto nariadenia vzhľadom na všeobecnú situáciu s dodávkami plynu do Únie a predloží Rade správu o hlavných zisteniach z uvedeného preskúmania. Na základe uvedenej správy môže Komisia navrhnúť predĺženie platnosti tohto nariadenia.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

V Štrasburgu

*Za Radu
predseda*

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

1.2. Príslušné oblasti politiky

1.3. Návrh/iniciatíva sa týka:

1.4. Ciele

1.4.1. Všeobecné ciele

1.4.2. Špecifické ciele

1.4.3. Očakávané výsledky a vplyv

1.4.4. Ukazovatele výkonnosti

1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.5.1. Požiadavky, ktoré sa majú splniť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvej fázy vykonávania iniciatívy

1.5.2. Prínos zapojenia Únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.

1.5.3. Poznatzky získané z podobných skúseností v minulosti

1.5.4. Zlučiteľnosť s viacročným finančným rámcom a možná synergia s inými vhodnými nástrojmi

1.5.5. Posúdenie rôznych disponibilných možností financovania vrátane možnosti prerozdelenia

1.6. Trvanie a finančný vplyv návrhu/iniciatívy

1.7. Plánovaný spôsob riadenia

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Zásady monitorovania a predkladania správ

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. Opodstatnenie navrhovaných spôsobov riadenia, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a stratégie kontroly

2.2.2. Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie

2.2.3. Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer medzi nákladmi na kontroly a hodnotou súvisiacich riadených finančných prostriedkov) a posúdenie očakávaných úrovni rizika chyby (pri platbe a uzavretí)

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

3.2. Odhadovaný finančný vplyv návrhu na rozpočtové prostriedky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na operačné rozpočtové prostriedky

3.2.2. Odhadované výsledky financované z operačných rozpočtových prostriedkov

3.2.3. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky

3.2.4. Súlad s platným viacročným finančným rámcom

3.2.5. Príspevky od tretích strán

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Návrh nariadenia Rady, ktorým sa stanovuje trhový korekčný mechanizmus na ochranu občanov a hospodárstva pred nadmerne vysokými cenami

1.2. Príslušné oblasti politiky

Oblasť politiky: Energetika

Činnosť: Zriadenie trhového korekčného mechanizmu

1.3. Návrh/iniciatíva sa týka:

☒ **novej akcie**

☐ **novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/prípravnú akciu¹⁰**

☐ **predĺženia trvania existujúcej akcie**

☐ **zlúčenia jednej alebo viacerých akcií do ďalšej/novej akcie alebo presmerovania jednej alebo viacerých akcií na ďalšiu/novú akciu**

1.4. Ciele

1.4.1. Všeobecné ciele

Trhový korekčný mechanizmus

Virtuálny obchodný bod Title Transfer Facility (TTF) je virtuálnym miestom cenotvorby v Holandsku, ktoré vzhľadom na svoju vysokú likviditu často slúži ako referenčná cena pre európsky trh s plynom, čo má vplyv na zmluvy a hedžingové operácie v celej EÚ. TTF je však v prvom rade indexom fyzického potrubia pre vtláčanie plynu v holandskej sieti, ktorý slúži najmä ako uzol pre severozápadnú Európu. V súčasnosti sa v TTF obchoduje s prirážkou pre väčšinu obchodných uzlov EÚ, čo z väčšej časti odráža nedostatok dodávok z Ruska a nedostatky infraštruktúry v regióne.

Skutočnosť, že TTF sa používa ako referenčná cena a základ na zaistenie zmlúv o plyne v rôznych uzloch EÚ, poukazuje na jeho význam pri stanovovaní ceny zemného plynu v EÚ.

Tento krízový návrh sa ako krajné opatrenie zameriava na riešenie situácií nadmerne vysokých cien zemného plynu tým, že stanovuje maximálnu dynamickú cenu, za ktorú sa môžu uskutočňovať transakcie so zemným plynom na mesačných trhoch TTF za osobitných podmienok. Tento limit sa aktivuje, ak dôjde k špecifickým udalostiam na trhu, bude si vyžadovať trvalé monitorovanie, a teda nielen raz mesačne, aby sa zistilo, či by sa korekčný mechanizmus mal zachovať, ale aj systematickejšie monitorovanie, aby sa zabezpečilo, že nebude mať žiadny neprimeraný vplyv na rôzne aspekty od bezpečnosti dodávok až po nechcené narušenia trhu, ktoré negatívne ovplyvnia bezpečnosť dodávok a toky v rámci EÚ, pričom v takom prípade musí byť korekčný mechanizmus okamžite pozastavený.

¹⁰

Podľa článku 58 ods. 2 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

1.4.2. Špecifický cieľ

Zriadenie trhového korekčného mechanizmu, aby sa zabránilo nadmerne vysokým úrovniam na mesačných trhoch TTF, ktoré nezodpovedajú cenám LNG.

1.4.3. Očakávané výsledky a vplyv

Uved'te, aký vplyv by mal mať návrh/iniciatíva na prijímateľov/cieľové skupiny.

Návrh prispeje k optimálnemu fungovaniu trhu s najlikvidnejšími derivátmi v EÚ a zabráni nadhodnoteniu nedostatkov v infraštruktúre v severozápadnej Európe a ich neprimeranému vplyvu na ceny plynu v celej EÚ.

1.4.4. Ukazovatele výkonnosti

Uved'te ukazovatele na monitorovanie pokroku a dosiahnutých výsledkov.

Vytvorenie tímu odborníkov zodpovedných za monitorovanie vývoja na trhu, ktorý povedie k spusteniu trhového korekčného mechanizmu.

1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.5.1. Požiadavky, ktoré sa majú splniť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvotnej fázy vykonávania iniciatívy

Vzhľadom na rozmer energetickej krízy a rozsah jej sociálnych, hospodárskych a finančných dôsledkov Komisia považuje za vhodné konať prostredníctvom nariadenia, ktoré má všeobecnú pôsobnosť a je priamo a okamžite uplatniteľné. Výsledkom by bol rýchly, jednotný a celouijný mechanizmus spolupráce.

1.5.2. Prínos zapojenia Únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.

Tento návrh by mal pomôcť s obmedzením úrovni futures TTF, pričom by mal riešiť a minimalizovať prudké nárasty cien, ako tie z augusta 2022, a zároveň zachovať atraktivitu EÚ pre náklady LNG.

1.5.3. Poznatky získané z podobných skúseností v minulosti

Trhový korekčný mechanizmus by bol bezprecedentným zásahom na európskom liberalizovanom a integrovanom trhu s plynom a/alebo na finančných trhoch s komoditami. Jeho vplyvy nie sú známe, preto obsahuje súbor prísnych podmienok a bezpečnostných aktivačných faktorov, ako aj prísne požiadavky na monitorovanie.

1.5.4. Zlučiteľnosť s viacročným finančným rámcom a možná synergia s inými vhodnými nástrojmi

Nie sú potrebné žiadne operačné rozpočtové prostriedky.

1.5.5. Posúdenie rôznych disponibilných možností financovania vrátane možnosti prerozdelenia

V tejto fáze sa neuvažovalo o potrebe odlišného prístupu.

Na tieto nové úlohy sú v Komisii (GR ENER) potrebné ďalšie ľudské zdroje s vysokými odbornými znalosťami. V rámci súčasného VFR však musí Komisia fungovať v kontexte stabilného personálneho obsadenia, a preto bude potrebné v čo najväčšej miere zvážiť presuny zamestnancov v rámci GR a medzi útvarmi Komisie.

V osobitnom legislatívnom finančnom výkaze sa počíta s dodatočnými zamestnancami pre Agentúru pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER).

1.6. Trvanie a finančný vplyv návrhu/iniciatívy

☒ obmedzené trvanie

- ☒ v platnosti od roku 2023, kým pretrváva energetická kríza
- ☐ Finančný vplyv na viazané rozpočtové prostriedky od RRRR do RRRR a na platobné rozpočtové prostriedky od RRRR do RRRR.

☐ neobmedzené trvanie

- Počiatočná fáza vykonávania bude trvať od RRRR do RRRR,
- a potom bude implementácia pokračovať v plnom rozsahu.

1.7. Plánovaný spôsob riadenia¹¹

☒ Priame riadenie na úrovni Komisie

- ☒ prostredníctvom jej útvarov vrátane zamestnancov v delegáciách Únie
- ☐ prostredníctvom výkonných agentúr

☐ Zdieľané riadenie s členskými štátmi

☐ Nepriame riadenie, pri ktorom sa plnením rozpočtu poveria:

- ☐ tretie krajiny alebo subjekty, ktoré tieto krajiny určili,
- ☐ medzinárodné organizácie a ich agentúry (uved'te),
- ☐ Európska investičná banka (EIB) a Európsky investičný fond,
- ☐ subjekty uvedené v článkoch 70 a 71 nariadenia o rozpočtových pravidlách,
- ☐ verejnoprávne subjekty,
- ☐ súkromnoprávne subjekty poverené vykonávaním verejnej služby, pokiaľ týmto subjektom budú poskytnuté dostatočné finančné záruky,
- ☐ súkromnoprávne subjekty spravované právom členského štátu, ktoré sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a ktorým budú poskytnuté primerané finančné záruky,
- ☐ osoby poverené vykonávaním osobitných činností v oblasti SZBP podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii a určené v príslušnom základnom akte.
- *V prípade viacerých spôsobov riadenia uved'te v oddiele „Poznámky“ presnejšie vysvetlenie.*

Poznámky:

Monitorovanie majú vykonávať útvary Komisie s podporou Európskej agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER).

¹¹ Vysvetlenie spôsobov riadenia a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovej stránke BudgWeb:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Zásady monitorovania a predkladania správ

Uved'te frekvenciu a podmienky, ktoré sa vzťahujú na tieto opatrenia.

Úlohy, ktoré priamo vykonáva GR pre energetiku, sa riadia podľa ročného cyklu plánovania a monitorovania vykonávaného v Komisii vrátane podávania správ o výsledkoch prostredníctvom výročnej správy o činnosti GR pre energetiku a agentúry ACER.

Okrem toho sa v súlade s článkom 4 návrhu bude monitorovať výkonnosť mechanizmu.

Podľa článku 5c návrh obsahuje aj osobitné požiadavky na podávanie správ.

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. *Opodstatnenie navrhovaných spôsobov riadenia, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a stratégie kontroly*

Komisia s podporou Agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) bude vykonávať aktiváciu a monitorovanie mechanizmu monitorovania trhu, ktoré nemožno delegovať z dôvodu miery zodpovednosti spojenej s takýmito úlohami.

2.2.2. *Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie*

Pokiaľ ide o vykonávanie úloh súvisiacich s aktiváciou a monitorovaním mechanizmu, zistené riziká sú spojené s nedostatočným počtom ľudských zdrojov a úrovňou odborných znalostí potrebných na vykonávanie týchto kľúčových úloh v Komisii. Zoznam úspešných uchádzačov z výberového konania EPSO/AD/401/22 na energetických špecialistov pomôže pri náboře potrebných odborníkov v Komisii.

2.2.3. *Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer medzi nákladmi na kontroly a hodnotou súvisiacich riadených finančných prostriedkov) a posúdenie očakávaných úrovni rizika chyby (pri platbe a uzavretí)*

Správy o nákladoch na kontrolu svojich činností podáva GR ENER každoročne vo svojej výročnej správe o činnosti. Rizikový profil a náklady na kontroly činností verejného obstarávania sú v súlade s požiadavkami.

Z úloh pridelených v súvislosti so zriadením mechanizmu GR pre energetiku nevyplývajú dodatočné kontroly ani zmena pomeru nákladov na kontroly.

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

Uved'te existujúce alebo plánované preventívne a ochranné opatrenia, napr. zo stratégie na boj proti podvodom.

GR ENER v roku 2020 prijalo revidovanú stratégiu na boj proti podvodom. Stratégia na boj proti podvodom GR ENER je založená na stratégii Komisie v oblasti boja proti podvodom a na osobitnom posúdení rizika vykonávanom interne s cieľom určiť oblasti, ktoré sú vo vzťahu k podvodom najviac zraniteľné, na kontrolných opatreniach, ktoré už sú zavedené, a na opatreniach potrebných na zlepšenie kapacity GR ENER na predchádzanie podvodom, ich odhaľovanie a nápravu.

Zmluvnými ustanoveniami vzťahujúcimi sa na verejné obstarávanie sa zabezpečuje, aby útvary Komisie, vrátane úradu OLAF, mohli vykonávať audity a kontroly na mieste s využitím štandardných ustanovení odporúčaných úradom OLAF.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

- Existujúce rozpočtové riadky

V poradí, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo	DRP/NRP ¹²	krajín EZVO ¹³	kandidátskych krajín ¹⁴	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách
01	02 20 04 02	DRP	NIE	NIE	NIE	NIE

- Požadované nové rozpočtové riadky

V poradí, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo	DRP/NRP	krajín EZVO	kandidátskych krajín	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách
	[XX YY YY YY]		ÁNO/NIE	ÁNO/NIE	ÁNO/NIE	ÁNO/NIE

¹² DRP = diferencované rozpočtové prostriedky / NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.

¹³ EZVO: Európske združenie voľného obchodu.

¹⁴ Kandidátske krajiny a prípadne potenciálni kandidáti zo západného Balkánu.

3.2. Odhadovaný finančný vplyv návrhu na rozpočtové prostriedky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na operačné rozpočtové prostriedky

- ☒ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov.
- ☐ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto operačných rozpočtových prostriedkov:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Okruh viacročného finančného rámca	1	Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika
---	----------	--

GR: ENER			Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	Rok 2025	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			SPOLU
• Operačné rozpočtové prostriedky										
Rozpočtový riadok ¹⁵ 02 20 04 02	Závázky	(1a)								
	Platby	(2a)								
Rozpočtový riadok	Závázky	(1b)								
	Platby	(2b)								
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov ¹⁶										
Rozpočtový riadok		(3)								
Rozpočtové prostriedky pre GR ENER SPOLU	Závázky	= 1a + 1b + 3								
	Platby	= 2a + 2b + 3								

¹⁵ Podľa oficiálnej rozpočtovej nomenklatúry.

¹⁶ Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky na podporu vykonávania programov a/alebo akcií EÚ (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

• Operačné rozpočtové prostriedky SPOLU	Závázky	(4)								
	Platby	(5)								
• Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov SPOLU		(6)								
Rozpočtové prostriedky OKRUHU 1 viacročného finančného rámca SPOLU	Závázky	= 4 + 6								
	Platby	= 5 + 6								

Ak má návrh/iniciatíva vplyv na viaceré operačné okruhy, zopakujte oddiel uvedený vyššie:

• Operačné rozpočtové prostriedky SPOLU (všetky operačné okruhy)	Závázky	(4)								
	Platby	(5)								
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov SPOLU (všetky operačné okruhy)		(6)								
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 6 viacročného finančného rámca SPOLU (referenčná suma)	Závázky	= 4 + 6								
	Platby	= 5 + 6								

Okruh viacročného finančného rámca	7	„Administratívne výdavky“
---	----------	---------------------------

Tento oddiel treba vyplniť s použitím rozpočtových údajov administratívnej povahy, ktoré sa najprv uvedú v [prílohe k legislatívnemu finančnému výkazu](#) (príloha V k interným pravidlám), ktorá sa na účely medziútvarej konzultácie nahrá do aplikácie DECIDE.

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok N 2023	Rok N + 1 2024	Rok N + 2 2025	Rok N + 3 2026	Rok N + 4 2027			SPOLU
GR: ENER									
• Ľudské zdroje		0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000
• Ostatné administratívne výdavky									
GR ENER SPOLU	Rozpočtové prostriedky	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000

Rozpočtové prostriedky OKRUHU 7 viacročného finančného rámca SPOLU	(Závazky spolu = Platby spolu)	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000
---	-----------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	--	--	-----------------

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok N ¹⁷	Rok N + 1	Rok N + 2	Rok N + 3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			SPOLU
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 7 viacročného	Závazky	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000
	Platby	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000

¹⁷ Rok N je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína vykonávať. Nahradzte „N“ očakávaným prvým rokom vykonávania (napríklad: 2021). To isté urobte aj pri nasledujúcich rokoch.

finančného rámca SPOLU									
-------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.2.2. Odhadované výsledky financované z operačných rozpočtových prostriedkov

viazané rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Uved'te ciele a výstupy			Rok N		Rok N + 1		Rok N + 2		Rok N + 3		Uved'te všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)						SPOLU	
	VÝSTUPY																	
	↓	Druh ¹⁸	Priem erné náklad y	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet spolu
ŠPECIFICKÝ CIEĽ č. 1 ¹⁹ ...																		
– Výstup																		
– Výstup																		
– Výstup																		
Špecifický cieľ č. 1 medzisúčet																		
ŠPECIFICKÝ CIEĽ č. 2...																		
– Výstup																		
Špecifický cieľ č. 2 medzisúčet																		
SPOLU																		

¹⁸ Výstupy sú produkty, ktoré sa majú dodať, a služby, ktoré sa majú poskytnúť (napr.: počet financovaných výmen študentov, vybudované cesty v km atď.).

¹⁹ Ako je uvedené v bode 1.4.2. „Špecifické ciele...“.

3.2.3. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov.
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto administratívnych rozpočtových prostriedkov:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok N ²⁰ 2023	Rok N + 1 2024	Rok N + 2 2025	Rok N + 3 2026	Rok N + 4 2027	SPOLU		
--	--------------------------------	----------------------	----------------------	----------------------	-------------------	-------	--	--

OKRUH 7 viacročného finančného rámca								
Ľudské zdroje	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000
Ostatné administratívne výdavky								
Medzisúčet OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000

Mimo OKRUHU 7²¹ viacročného finančného rámca								
Ľudské zdroje	0	0	0	0	0			
Ostatné administratívne výdavky	0	0	0	0	0			
Medzisúčet mimo OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	0	0	0	0	0			

SPOLU	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--	-----------------

Rozpočtové prostriedky potrebné na ľudské zdroje a na ostatné administratívne výdavky budú pokryté rozpočtovými prostriedkami GR, ktoré už boli pridelené na riadenie akcie a/alebo boli prerozdelené v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu pridelovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

²⁰ Rok N je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína vykonávať. Nahraďte „N“ očakávaným prvým rokom vykonávania (napríklad: 2021). To isté urobte aj pri nasledujúcich rokoch.

²¹ Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky na podporu vykonávania programov a/alebo akcií EÚ (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

3.2.3.1. Odhadované potreby ľudských zdrojov

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie ľudských zdrojov.
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto ľudských zdrojov:

odhady sa vyjadrujú v jednotkách ekvivalentu plného pracovného času

	Rok N 2023	Rok N + 1 2024	Rok N + 2 2025	Rok N + 3 2026	Rok N + 4 2027		
• Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)							
20 01 02 01 (ústredie a zastúpenia Komisie)	6	6	6	6	6		
20 01 02 03 (delegácie)							
01 01 01 01 (nepriamy výskum)							
01 01 01 11 (priamy výskum)							
Iné rozpočtové riadky (uveďte)							
• Externí zamestnanci (ekvivalent plného pracovného času)22							
20 02 01 (ZZ, VNE, DAZ z celkového finančného krytia)							
20 02 03 (ZZ, MZ, VNE, DAZ, PED v delegáciách)							
XX 01 xx yy zz 23	– ústredie						
	– delegácie						
01 01 01 02 (ZZ, DAZ, VNE – nepriamy výskum)							
01 01 01 12 (ZZ, DAZ, VNE – priamy výskum)							
Iné rozpočtové riadky (uveďte)							
SPOLU	6	6	6	6	6		

XX predstavuje príslušnú oblasť politiky alebo rozpočtovú hlavu.

Potreby ľudských zdrojov budú pokryté úradníkmi GR, ktorí už boli pridelení na riadenie akcie a/alebo boli interne prerozdelení v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu prideľovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

Opis úloh, ktoré sa majú vykonať:

Úradníci a dočasní zamestnanci	Tento bezprecedentný mechanizmus zahŕňa dôkladné monitorovacie úlohy vrátane monitorovania fungovania komoditných trhov a bezpečnosti dodávok, ktoré v súčasnosti nepatria medzi úlohy Komisie. Vzhľadom na mieru zodpovednosti spojenú s takouto úlohou a mimoriadne negatívne účinky, ktoré môžu vyplynúť z nesprávneho vykonania tejto úlohy, je pre dobré meno Komisie rozhodujúce, aby sa nepodstupovali žiadne riziká, ktoré by mohli ohroziť jej plnenie. Na tieto úlohy GR ENER prijme šesť ekonomických analytikov z oblasti energetiky a použije zoznam úspešných uchádzačov z výberového konania EPSO/AD/401/22 na energetických špecialistov.
Externí zamestnanci	neuvádza sa.

²² ZZ = zmluvný zamestnanec; MZ = miestny zamestnanec; VNE = vyslaný národný expert; DAZ = dočasný agentúrny zamestnanec; PED = pomocný expert v delegácii.

²³ Čiastkový strop pre externých zamestnancov financovaných z operačných rozpočtových prostriedkov (pôvodné rozpočtové riadky „BA“).

3.2.4. Súlad s platným viacročným finančným rámcom

Návrh/iniciatíva:

- X môže byť v plnej miere financovaná prerozdelením v rámci príslušného okruhu viacročného finančného rámca (VFR).

Vysvetlite požadovanú zmenu v plánovaní a uveďte príslušné rozpočtové riadky a zodpovedajúce sumy. V prípade väčšieho preprogramovania poskytnite tabuľku vo formáte Excel.

- ☐ si vyžaduje použitie nepridelenej rezervy v rámci príslušného okruhu VFR a/alebo použitie osobitných nástrojov vymedzených v nariadení o VFR.

Vysvetlite potrebu a uveďte príslušné okruhy, rozpočtové riadky, zodpovedajúce sumy a nástroje, ktorých použitie sa navrhuje.

- ☐ si vyžaduje revíziu VFR.

Vysvetlite potrebu a uveďte príslušné okruhy, rozpočtové riadky a zodpovedajúce sumy.

3.2.5. Príspevky od tretích strán

Návrh/iniciatíva:

- ☐ nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami
- ☐ zahŕňa spolufinancovanie tretími stranami, ako je odhadnuté v nasledujúcej tabuľke:

rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok N ²⁴	Rok N + 1	Rok N + 2	Rok N + 3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			Spolu
Uveďte spolufinancujúci subjekt								
Prostriedky zo spolufinancovania SPOLU								

²⁴

Rok N je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína vykonávať. Nahraďte „N“ očakávaným prvým rokom vykonávania (napríklad: 2021). To isté urobte aj pri nasledujúcich rokoch.

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

- X Návrh/iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.
- ☐ Návrh/iniciatíva má tento finančný vplyv:
 - ☐ vplyv na vlastné zdroje
 - ☐ vplyv na iné príjmy
 - uveďte, či sú príjmy pripísané rozpočtovým riadkom výdavkov ☐

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Rozpočtový príjmov:	riadok	Rozpočtové prostriedky k dispozícii v bežnom rozpočtovom roku	Vplyv návrhu/iniciatívy ²⁵						
			Rok N	Rok N + 1	Rok N + 2	Rok N + 3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)		
Článok									

V prípade pripísaných príjmov uveďte príslušné rozpočtové riadky výdavkov.

--

Ďalšie poznámky (napr. spôsob/vzorec použitý na výpočet vplyvu na príjmy alebo akékoľvek ďalšie informácie).

--

²⁵ Pokiaľ ide o tradičné vlastné zdroje (clá, odvody z produkcie cukru), uvedené sumy musia predstavovať čisté sumy, t. j. hrubé sumy po odčítaní 20 % na náklady na výber.

RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

1.2. Príslušné oblasti politiky

1.3. Návrh/iniciatíva sa týka:

1.4. Ciele

1.4.1. *Všeobecné ciele*

1.4.2. *Špecifické ciele*

1.4.3. *Očakávané výsledky a vplyv*

1.4.4. *Ukazovatele výkonnosti*

1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.5.1. *Požiadavky, ktoré sa majú splniť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvej fázy vykonávania iniciatívy*

1.5.2. *Prínos zapojenia Únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.*

1.5.3. *Poznanky získané z podobných skúseností v minulosti*

1.5.4. *Zlučiteľnosť s viacročným finančným rámcom a možná synergie s inými vhodnými nástrojmi*

1.5.5. *Posúdenie rôznych disponibilných možností financovania vrátane možnosti prerozdelenia*

1.6. Trvanie a finančný vplyv návrhu/iniciatívy

1.7. Plánovaný spôsob riadenia

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Zásady monitorovania a predkladania správ

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. *Opodstatnenie navrhovaných spôsobov riadenia, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a stratégie kontroly*

2.2.2. *Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie*

2.2.3. *Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer medzi nákladmi na kontroly a hodnotou súvisiacich riadených finančných prostriedkov) a posúdenie očakávaných úrovní rizika chyby (pri platbe a uzavretí)*

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

3.2. Odhadovaný finančný vplyv návrhu na rozpočtové prostriedky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na operačné rozpočtové prostriedky

3.2.2. Odhadované výsledky financované z operačných rozpočtových prostriedkov

3.2.3. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky

3.2.4. Súlad s platným viacročným finančným rámcom

3.2.5. Príspevky od tretích strán

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

1.2. Návrh nariadenia Rady, ktorým sa stanovuje trhový korekčný mechanizmus na ochranu občanov a hospodárstva pred nadmerne vysokými cenami Príslušné oblasti politiky

Oblasť politiky: Energetika

Činnosť: Zriadenie trhového korekčného mechanizmu

1.3. Návrh sa týka

☒ **novej akcie**

☐ **novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/prípravnú akciu²⁶**

☐ **predĺženia trvania existujúcej akcie**

☐ **zlúčenia jednej alebo viacerých akcií do ďalšej/novej akcie**

1.4. Ciele

1.4.1. Všeobecné ciele

Trhový korekčný mechanizmus

Virtuálny obchodný uzol Title Transfer Facility (TTF) je virtuálnym miestom cenotvorby v Holandsku, ktoré vzhľadom na svoju vysokú likviditu často slúži ako referenčná cena pre európsky trh s plynom, čo má vplyv na zmluvy a hedžingové operácie v celej EÚ. TTF je však v prvom rade indexom fyzického potrubia pre vtláčanie plynu v holandskej sieti, ktorý slúži najmä ako uzol pre severozápadnú Európu. V súčasnosti sa v TTF obchoduje s prirážkou pre väčšinu obchodných uzlov EÚ, čo z väčšej časti odráža nedostatok dodávok z Ruska a nedostatky infraštruktúry v regióne.

Skutočnosť, že TTF sa používa ako referenčná cena a základ na zaistenie zmlúv o plyne v rôznych uzloch EÚ, poukazuje na jeho význam pri stanovovaní ceny zemného plynu v EÚ.

Tento krízový návrh sa ako krajné opatrenie zameriava na riešenie situácií nadmerne vysokých cien zemného plynu tým, že stanovuje maximálnu dynamickú cenu, za ktorú sa môžu uskutočňovať transakcie so zemným plynom na mesačných trhoch TTF za osobitných podmienok. Tento limit sa aktivuje, ak dôjde k špecifickým udalostiam na trhu, bude si vyžadovať trvalé monitorovanie, a teda nielen raz mesačne, aby sa zistilo, či by sa korekčný mechanizmus mal zachovať, ale aj systematickejšie monitorovanie, aby sa zabezpečilo, že nebude mať žiadny neprimeraný vplyv na rôzne aspekty od bezpečnosti dodávok až po nechcené narušenia trhu, ktoré negatívne ovplyvnia bezpečnosť dodávok a toky v rámci EÚ, pričom v takom prípade musí byť korekčný mechanizmus okamžite pozastavený.

1.4.2. Špecifické ciele

Špecifický cieľ

²⁶

Podľa článku 58 ods. 2 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Zriadenie trhového korekčného mechanizmu, aby sa zabránilo nadmerne vysokým úrovniam na mesačných trhoch TTF, ktoré nezodpovedajú cenám LNG.

1.4.3. Očakávané výsledky a vplyv

Uved'te, aký vplyv by mal mať návrh/iniciatíva na prijímateľov/cieľové skupiny.

Návrh prispeje k optimálnemu fungovaniu trhu s najlikvidnejšími derivátmi v EÚ a zabráni nadhodnoteniu nedostatkov v infraštruktúre v severozápadnej Európe a ich neprimeranému vplyvu na ceny plynu v celej EÚ.

1.4.4. Ukazovatele výkonnosti

Uved'te ukazovatele na monitorovanie pokroku a dosiahnutých výsledkov.

Vytvorenie tímu odborníkov zodpovedných za monitorovanie vývoja na trhu, ktorý povedie k spusteniu trhového korekčného mechanizmu.

1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.5.1. Požiadavky, ktoré sa majú splniť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvej fázy vykonávania iniciatívy

Vzhľadom na rozmer energetickej krízy a rozsah jej sociálnych, hospodárskych a finančných dôsledkov Komisia považuje za vhodné konať prostredníctvom nariadenia, ktoré má všeobecnú pôsobnosť a je priamo a okamžite uplatniteľné. Výsledkom by bol rýchly, jednotný a celouňijný mechanizmus spolupráce.

Návrh si bude vyžadovať dodatočné zdroje pre Agentúru pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER). V návrhu sa stanovujú najmä nové úlohy agentúry ACER v oblasti monitorovania trhov s plynom a pomoci Komisii v tomto zmysle:

spustenie a neskôr deaktivácia trhového korekčného mechanizmu. Vzhľadom na vysokú politickú citlivosť a významné dôsledky týchto krokov ich treba vykonávať veľmi starostlivo. Okrem toho si to vyžaduje nepretržité monitorovanie, a preto je potrebné získať posily. Na vykonávanie tejto práce sa počíta s dvoma (2) ekvivalentmi plného pracovného času (1 dátový analytik, 1 odborník na plynárenstvo). Dôležité je, že na to, aby sa dodržiavali zásady PRA IOSCO (cenové výkazníctvo Medzinárodnej organizácie komisií pre cenné papiere) týkajúce sa odhadov/referenčných cien LNG, musia to byť iní ľudia ako tí, ktorí sa venujú cenovým odhadom/referenčným cenám. V opačnom prípade by sa tieto naposledy uvedené činnosti nevykonávali v súlade s požadovanými normami, čo by ohrozilo trhovú akceptáciu odhadov/referenčných cien, a tým by sa najmä spochybnila samotná myšlienka ich vykonávania;

Monitorovanie tokov plynu v rámci EÚ: toto si vyžaduje podstatne podrobnejšie údaje o tokoch plynu, ako v súčasnosti monitoruje agentúra ACER; bolo by potrebné zhromažďovať nové údaje v nových nástrojoch. Na vykonávanie tejto práce sa počíta s dvoma (2) ekvivalentmi plného pracovného času (1 dátový analytik, 1 odborník na plynárenstvo) a poradcovia pre nástroj zberu a analýzy údajov;

Pomoc Komisii spolu s ECB a ESMA pri vykonávaní úloh uvedených v rôznych článkoch: na prípadnú podporu týkajúcu sa znižovania dopytu, tvorby cien plynu mimo EÚ a dlhodobých zmlúv o dodávkach plynu sa počíta s dvoma (2) ekvivalentmi plného pracovného času.

Zo šiestich ekvivalentov plného pracovného času by mal byť jeden riadiaci pracovník, aby táto osoba mohla koordinovať a viesť prácu v tejto oblasti. Proces partnerského hodnotenia odhadov cien je potrebné zaviesť v záujme zabezpečenia správneho a konzistentného

uplatňovania postupov a metodík stanovovania cien podľa zásad IOSCO, ako aj integrity a kvality uverejnených cien.

- 1.5.2. *Prínos zapojenia Únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.*

Tento návrh by mal pomôcť s obmedzením úrovni futures TTF, pričom by mal riešiť a minimalizovať prudké nárasty cien, ako tie z augusta 2022, a zároveň zachovať atraktivitu EÚ pre náklady LNG.

- 1.5.3. *Poznatky získané z podobných skúseností v minulosti*

Trhový korekčný mechanizmus by bol bezprecedentným zásahom na európskom liberalizovanom a integrovanom trhu s plynom a/alebo na finančných trhoch s komoditami. Z dôvodu neznámych vplyvov bol zahrnutý silný súbor podmienok a bezpečnostných aktivačných faktorov, ako aj prísne požiadavky na monitorovanie.

Agentúra ACER má rozsiahle skúsenosti so zberom a spracovaním trhových údajov v rámci nariadenia (EÚ) č. 1227/2011 a podľa vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1348/2014 („REMIT“).

- 1.5.4. *Zlučiteľnosť s viacročným finančným rámcom a možná synergie s inými vhodnými nástrojmi*

Potrebné rozpočtové prostriedky súvisiace s požadovanými pracovnými miestami v agentúre ACER sa budú financovať z existujúcich programov GR ENER.

- 1.5.5. *Posúdenie rôznych disponibilných možností financovania vrátane možnosti prerozdelenia*

Na tieto nové úlohy sú v Komisii (GR ENER) potrebné ďalšie ľudské zdroje s vysokými odbornými znalosťami. V rámci súčasného VFR však musí Komisia fungovať v kontexte stabilného personálneho obsadenia, a preto bude potrebné v čo najväčšej miere zvážiť presuny zamestnancov v rámci GR a medzi útvarmi Komisie.

Agentúre ACER sa takisto pridelia dodatočné úlohy, najmä pokiaľ ide o monitorovanie trhov s plynom a pomoc Komisii, na čo bude potrebovať dodatočné ľudské zdroje.

1.6. Trvanie a finančný vplyv návrhu/iniciatívy

☒ ☐ obmedzené trvanie

- ☒ Návrh/iniciatíva je v platnosti od [DD/MM] 2023, kým pretrváva energetická kríza
- ☒ Finančný vplyv na viazané rozpočtové prostriedky a na platobné rozpočtové prostriedky od roku 2023 do roku 2027.

☐ neobmedzené trvanie

- Počiatočná fáza vykonávania bude trvať od RRRR do RRRR,
- a potom bude implementácia pokračovať v plnom rozsahu.

1.7. Plánovaný spôsob riadenia²⁷

☐ Priame riadenie na úrovni Komisie prostredníctvom

- ☐ výkonných agentúr

☐ Zdieľané riadenie s členskými štátmi

☒ Nepriame riadenie, pri ktorom sa plnením rozpočtu poveria:

- ☐ medzinárodné organizácie a ich agentúry (uved'te),
- ☐ Európska investičná banka (EIB) a Európsky investičný fond,
- ☒ subjekty uvedené v článkoch 70 a 71,
- ☐ verejnoprávne subjekty,
- ☐ súkromnoprávne subjekty poverené vykonávaním verejnej služby, pokiaľ tieto subjekty poskytujú dostatočné finančné záruky,
- ☐ súkromnoprávne subjekty spravované právom členského štátu, ktoré sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a ktoré poskytujú primerané finančné záruky,
- ☐ osoby poverené vykonávaním osobitných činností v oblasti SZBP podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii a určené v príslušnom základnom akte.

Poznámky:

Monitorovanie majú vykonávať útvary Komisie, v niektorých technických aspektoch s podporou Európskej agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER).

²⁷ Vysvetlenie spôsobov riadenia a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovej stránke BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Zásady monitorovania a predkladania správ

Uveďte frekvenciu a podmienky, ktoré sa vzťahujú na tieto opatrenia.

Úlohy, ktoré priamo vykonáva GR pre energetiku, sa riadia podľa ročného cyklu plánovania a monitorovania vykonávaného v Komisii vrátane podávania správ o výsledkoch prostredníctvom výročnej správy o činnosti GR pre energetiku.

Úlohy, ktoré vykonáva agentúra ACER, sa riadia podľa ročného cyklu plánovania a monitorovania vykonávaného agentúrou vrátane podávania správ o výsledkoch prostredníctvom konsolidovanej výročnej správy o činnosti agentúry ACER.

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. *Opodstatnenie navrhovaných spôsobov riadenia, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a stratégie kontroly*

Komisia s podporou agentúry ACER zodpovedá za spustenie a monitorovanie mechanizmu monitorovania trhu, ktoré nemožno delegovať z dôvodu miery zodpovednosti spojenej s takýmito úlohami.

Je nákladovo efektívnejšie prideliť novú úlohu existujúcej agentúre, ktorá už na podobných úlohách pracuje. GR ENER vytvorilo na riadenie svojich vzťahov s agentúrou ACER kontrolnú stratégiu, ktorá je súčasťou rámca vnútornej kontroly Komisie z roku 2017. Agentúra ACER svoj vlastný rámec vnútornej kontroly zrevidovala a prijala v decembri 2018.

2.2.2. *Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie*

Pokiaľ ide o vykonávanie úloh súvisiacich s aktiváciou a monitorovaním mechanizmu, zistené riziká sú spojené s nedostatočným počtom ľudských zdrojov a úrovňou odborných znalostí potrebných na vykonávanie týchto kľúčových úloh v Komisii.

Agentúra ACER ako špecializovaný orgán má lepšie podmienky na to, aby mohla nájsť ďalších odborníkov a dosiahnuť synergie s existujúcimi zamestnancami.

2.2.3. *Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer medzi nákladmi na kontroly a hodnotou súvisiacich riadených finančných prostriedkov) a posúdenie očakávaných úrovni rizika chyby (pri platbe a uzavretí)*

Z úloh pridelených v súvislosti so zriadením mechanizmu GR pre energetiku nevyplývajú dodatočné kontroly ani zmena pomeru nákladov na kontroly. Podobne sa nepredpokladá, že by pridelenie dodatočných úloh k existujúcemu mandátu agentúry ACER malo za následok osobitné dodatočné kontroly v tejto agentúre, preto sa nezmení pomer nákladov na kontrolu voči hodnote spravovaných finančných prostriedkov.

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

Uved'te existujúce alebo plánované preventívne a ochranné opatrenia, napr. zo stratégie na boj proti podvodom.

Agentúra ACER v súlade s prístupom Komisie uplatňuje zásady boja proti podvodom decentralizovaných agentúr EÚ. V marci 2019 agentúra ACER prijala novú stratégiu na boj proti podvodom, ktorou sa zrušilo rozhodnutie č. 13/2014 jej správnej rady. Nová stratégia zahŕňajúca obdobie troch rokov je založená na týchto prvkoch: na ročnom posudzovaní rizika, predchádzaní konfliktom záujmov a ich riadení, interných pravidiel pre oznamovanie protispoločenskej činnosti, politike a postupe riadenia citlivých funkcií, ako aj opatreniach týkajúcich sa etiky a integrity.

Nariadením o zriadení agentúry ACER, ako aj zmluvnými ustanoveniami vzťahujúcimi sa na verejné obstarávanie sa zabezpečuje, aby útvary Komisie vrátane úradu OLAF mohli vykonávať audity a kontroly na mieste s využitím štandardných ustanovení odporúčaných úradom OLAF.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

- Existujúce rozpočtové riadky

V poradí, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo	DRP/NRP ²⁸	krajín EZVO ²⁹	kandidátskych krajín ³⁰	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách
01	02 10 06	DRP	ÁNO	NIE	NIE	NIE

- Požadované nové rozpočtové riadky

V poradí, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo	DRP/NRP	krajín EZVO	kandidátskych krajín	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách
	[XX YY YY YY]		ÁNO/NIE	ÁNO/NIE	ÁNO/NIE	ÁNO/NIE

²⁸ DRP = diferencované rozpočtové prostriedky / NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.

²⁹ EZVO: Európske združenie voľného obchodu.

³⁰ Kandidátske krajiny a prípadne potenciálni kandidáti zo západného Balkánu.

3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Okruh viacročného finančného rámca	01	Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika
---	-----------	---

ACER (Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky)			Rok 2023 ³¹	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	2027			SPOLU
Hlava 1:	Závazky	(1)	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710
	Platby	(2)	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710
Hlava 2:	Závazky	(1a)								
	Platby	(2a)								
Hlava 3:	Závazky	(3a)								
	Platby	(3b)								
Rozpočtové prostriedky pre agentúru ACER SPOLU	Závazky	= 1 + 1a + 3a	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710
	Platby	= 2 + 2a + 3b	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710

Okruh viacročného finančného rámca	7	„Administratívne výdavky“
---	----------	----------------------------------

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

³¹ Rok N je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína vykonávať. Nahraďte „N“ očakávaným prvým rokom vykonávania (napríklad: 2021). To isté urobte aj pri nasledujúcich rokoch.

		Rok N	Rok N + 1	Rok N + 2	Rok N + 3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			SPOLU
GR: <.....>									
☐ Ľudské zdroje									
☐ Ostatné administratívne výdavky									
GR <.....> SPOLU	Rozpočtové prostriedky								

Rozpočtové prostriedky OKRUHU 7 viacročného finančného rámca SPOLU	(Závázky spolu = Platby spolu)								
---	-----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok N ³²	Rok N + 1	Rok N + 2	Rok N + 3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			SPOLU
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 7 viacročného finančného rámca SPOLU	Závázky								
	Platby								

³² Rok N je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína vykonávať. Nahraďte „N“ očakávaným prvým rokom vykonávania (napríklad: 2021). To isté urobte aj pri nasledujúcich rokoch.

3.2.2. Odhadovaný vplyv na rozpočtové prostriedky [subjektu]

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov.
- ☐ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto operačných rozpočtových prostriedkov:

viazané rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Uved'te ciele a výstupy			Rok N		Rok N + 1		Rok N + 2		Rok N + 3		Uved'te všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)						SPOLU	
	VÝSTUPY																	
	Druh ³³	Priem erné náklad y	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet spolu	Náklady spolu
ŠPECIFICKÝ CIEĽ č. 1 ³⁴ ...																		
– Výstup																		
– Výstup																		
– Výstup																		
Špecifický cieľ č. 1 medzisúčet																		
ŠPECIFICKÝ CIEĽ č. 2...																		
– Výstup																		
Špecifický cieľ č. 2 medzisúčet																		
NÁKLADY SPOLU																		

³³ Výstupy sú produkty, ktoré sa majú dodať, a služby, ktoré sa majú poskytnúť (napr.: počet financovaných výmen študentov, vybudované cesty v km atď.).

³⁴ Ako je uvedené v bode 1.4.2. „Špecifické ciele...“.

3.2.3. Odhadovaný vplyv na ľudské zdroje agentúry ACER

3.2.3.1. Zhrnutie

- ☒ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov.
- ☐ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto administratívnych rozpočtových prostriedkov:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok 2023 ³⁵	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	2027		SPOLU
--	---------------------------	-------------	-------------	-------------	------	--	-------

Dočasní zamestnanci (funkčná skupina AD)	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710
Dočasní zamestnanci (funkčná skupina AST)								
Zmluvní zamestnanci								
Vyslaní národní experti								

SPOLU	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--	--------------

Požiadavky na pracovníkov (FTE):

	Rok 2023 ³⁶	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	2027		SPOLU
--	---------------------------	-------------	-------------	-------------	------	--	-------

Dočasní zamestnanci (funkčná skupina AD)	6	6	6	6	6			6
Dočasní zamestnanci (funkčná skupina AST)								
Zmluvní zamestnanci								
Vyslaní národní experti								

³⁵ Rok N je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína vykonávať. Nahraďte „N“ očakávaným prvým rokom vykonávania (napríklad: 2021). To isté urobte aj pri nasledujúcich rokoch.

³⁶ Rok N je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína vykonávať. Nahraďte „N“ očakávaným prvým rokom vykonávania (napríklad: 2021). To isté urobte aj pri nasledujúcich rokoch.

SPOLU	6	6	6	6	6			6
--------------	----------	----------	----------	----------	----------	--	--	----------

Uved'te predpokladaný dátum prijatia do zamestnania a sumu náležite upravte (ak k prijatiu do zamestnania dôjde v júli, zohľadní sa iba 50 % priemerných nákladov) a pripojte bližšie vysvetlenie.

3.2.3.2. Odhadované potreby ľudských zdrojov pre príslušné GR

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie ľudských zdrojov.
- ☐ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto ľudských zdrojov:

odhady sa zaokrúhľujú na celé čísla (alebo najviac na jedno desatinné miesto)

	Rok N	Rok N + 1	Rok N + 2	Rok N + 3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)		
• Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)							
20 01 02 01 a 20 01 02 02 (ústredie a zastúpenia Komisie)							
20 01 02 03 (delegácie)							
01 01 01 01 (nepriamy výskum)							
10 01 05 01 (priamy výskum)							
○ Externí zamestnanci (ekvivalent plného pracovného času)³⁷							
20 02 01 (ZZ, VNE, DAZ z celkového finančného krytia)							
20 02 03 (ZZ, MZ, VNE, DAZ, PED v delegáciách)							
Rozpočto vé riadky (uveďte) ³⁸	– ústredie ³⁹						
	– delegácie						
01 01 01 02 (ZZ, DAZ, VNE – nepriamy výskum)							
10 01 05 02 (ZZ, VNE, DAZ – priamy výskum)							
Iné rozpočtové riadky (uveďte)							
SPOLU							

Potreby ľudských zdrojov budú pokryté úradníkmi GR, ktorí už boli pridelení na riadenie akcie a/alebo boli interne prerozdelení v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu pridelovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

Opis úloh, ktoré sa majú vykonať:

³⁷ ZZ = zmluvný zamestnanec; MZ = miestny zamestnanec; VNE = vyslaný národný expert; DAZ = dočasný agentúrny zamestnanec; PED = pomocný expert v delegácii.

³⁸ Čiastkový strop pre externých zamestnancov financovaných z operačných rozpočtových prostriedkov (pôvodné rozpočtové riadky „BA“).

³⁹ Najmä pre fondy politiky súdržnosti EÚ, Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV) a Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond (ENRAF).

Úradníci a dočasní zamestnanci	
Externí zamestnanci	

Opis výpočtu nákladov na ekvivalent plného pracovného času by mal byť uvedený v oddiele 3 prílohy V.

3.2.4. Súlad s platným viacročným finančným rámcom

- ☐ Návrh/iniciatíva je v súlade s platným viacročným finančným rámcom.
- ☐ Návrh/iniciatíva si vyžaduje zmenu v plánovaní príslušného okruhu vo viacročnom finančnom rámci.

Vysvetlite požadovanú zmenu v plánovaní a uveďte príslušné rozpočtové riadky a zodpovedajúce sumy.

- ☐ Návrh/iniciatíva si vyžaduje, aby sa použil nástroj flexibility alebo aby sa uskutočnila revízia viacročného finančného rámca⁴⁰.

Vysvetlite potrebu a uveďte príslušné okruhy, rozpočtové riadky a zodpovedajúce sumy.

3.2.5. Príspevky od tretích strán

- Návrh/iniciatíva nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami.
- Návrh/iniciatíva zahŕňa spolufinancovanie tretími stranami, ako je odhadnuté v nasledujúcej tabuľke:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok N	Rok N + 1	Rok N + 2	Rok N + 3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			Spolu
Uveďte spolufinancujúci subjekt								
Prostriedky zo spolufinancovania SPOLU								

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

- ☐ Návrh/iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.
- ☐ Návrh/iniciatíva má tento finančný vplyv:
 - ☐ vplyv na vlastné zdroje
 - ☐ vplyv na iné príjmy
 - ☐ uveďte, či sú príjmy pripísané rozpočtovým riadkom výdavkov

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Rozpočtový príjmov: riadok	Rozpočtové prostriedky k dispozícii v bežnom rozpočtovom roku	Vplyv návrhu/iniciatívy ⁴¹						
		Rok N	Rok N + 1	Rok N + 2	Rok N + 3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)		
Článok								

V prípade rôznych pripísaných príjmov uveďte príslušné rozpočtové riadky výdavkov.

⁴⁰ Pozri články 12 a 13 nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 2093/2020 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027.

⁴¹ Pokiaľ ide o tradičné vlastné zdroje (clá, odvody z produkcie cukru), uvedené sumy musia predstavovať čisté sumy, t. j. hrubé sumy po odčítaní 20 % na náklady na výber.

--

Uved'te spôsob výpočtu vplyvu na príjmy.